

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

METODICKÝ POKYN

PRO ZPŮSOBILOST VÝDAJŮ A

JEJICH VYKAZOVÁNÍ

V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ

2014-2020

Verze: 7

Datum: červen 2023

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Národní orgán pro koordinaci

Odbor řízení a koordinace fondů EU

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

Vydáno Ministerstvem pro místní rozvoj ČR dne 29. června 2023 s účinností od 1. srpna 2023.

OBSAH

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN.....	4
1. ÚVOD.....	9
2. ZÁVAZNOST A ÚČINNOST DOKUMENTU.....	11
3. ZPŮSOBILOST VÝDAJE.....	13
4. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE.....	19
5. PRAVIDLA ZPŮSOBILOSTI PRO NĚKTERÉ DRUHY VÝDAJŮ.....	28
6. ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA ZPŮSOBILOSTI VÝDAJE.....	39
7. DŮSLEDKY NEDODRŽENÍ METODICKÉHO POKYNU.....	44
8. SEZNAM TABULEK	44

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN

Uvedená tabulka poskytuje seznam veškerých provedených změn v předmětném dokumentu oproti verzi původní. Dokument uvedené změny obsahuje a verzi s vyznačením provedených změn lze získat u Národního orgánu pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále i „NOK“) na základě žádosti.

Tabulka 0.1: Přehled provedených změn dokumentu

Kapitola/strana	Předmět aktualizace	Účinnost (datum)
Celý dokument	Úprava názvů a označení článků příslušných nařízení EU v návaznosti na jejich schválení dne 17. prosince 2013 (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 – č. 1306/2013).	1. dubna 2014
Kap. 1-5	Sjednocení struktury s ostatními metodickými pokyny JMP, z hlediska obsahu pouze stylistické úpravy.	1. října 2014
Kap. 6.1	Změna požadavku na vedení oddělené účetní evidence či kódu pro všechny transakce související s projektem (v souladu s obdobnou úpravou v MP FT a na základě stanoviska MF- AO k výkladu čl. 125 odst. 4 b).	1. října 2014
Kap. 6.2	Úprava názvu paušálních částek dle platné verze nařízení. Kapitola byla dále rozpracována a rozšířena o části věnované postupu nastavování zjednodušených metod vykazování výdajů a jejich kontrole.	1. října 2014
Kap. 7.3 a kap. 8.2	Zpřesnění části věnované způsobilosti DPH a části věnované projektům vytvářejícím příjmy.	1. října 2014
Kap. 2	Upravena závaznost MP pro Program rozvoje venkova	1. října 2015
Kap. 3, kap. 4 a kap. 10	Odstraněny. Nově součástí zastřešující Metodiky řízení programů pro programové období 2014-2020, vydané 26. března 2015	1. října 2015
Kap. 6 (nově 4)	Upravena povinnost příjemce vést oddělenou účetní evidenci či kód (v souladu s MP FT se tato povinnost vztahuje zejména na výnosy a náklady a zařazení do evidence majetku).	1. října 2015
Kap. 7.4 (nově 5.4)	Mezi způsobilé osobní náklady doplněny i tzv. náhrady platu, které jsou vypláceny v případě, že se na straně zaměstnance vyskytnou osobní překážky v práci či službě.	1. října 2015
Kap. 7.7 (nově 5.7)	Omezení pro pořizování externích služeb v případě subjektů implementační struktury je ošetřeno v rámci MP RLZ. V kap. 7.7 (5.7) ponechán pouze odkaz na MP RLZ.	1. října 2015
Kap. 3	Přidán do právních předpisů zákon č. 134/20016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.	1. března 2017

Kap. 4	Aktualizace paragrafu zákona o účetnictví. Místo zrušeného § 38a zákona o účetnictví byl doplněn §1f, který jej od 1. 1. 2016 nahrazuje.	1. března 2017
Kap. 4.2	Zpřesnění způsobilosti výdajů v rámci zjednodušených metod vykazování a jejich kontroly.	1. března 2017
Kap. 5.4	Upravena způsobilost dovolené a převedené dovolené. Doplnění výčtu způsobilých výdajů o osobní náklady za období mimo implementaci ESI fondů. Doplněna způsobilost odbytného dle zákona o státní službě.	1. března 2017
Kap. 5.7	Upravena formulace týkající se outsourcingu.	1. března 2017
Kap.5.8.1	Upraveno určování cen pozemku při výkupu nemovitostí u dopravních staveb v souladu s postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.	1. března 2017
Kap.5.8.2	Upraveno určování cen staveb při výkupu nemovitostí u dopravních staveb v souladu s postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.	1. března 2017
Kap. 3 – Způsobilost výdaje	Doplněna poznámka pod čarou upřesňující podmínky způsobilosti výdaje v souvislosti se zjednodušenými metodami vykazování.	2. srpna 2018
Kap. 3 – Způsobilost výdaje	V tabulce 3.1 upřesněna podmínka způsobilosti výdaje z hlediska přiměřenosti výdaje.	2. srpna 2018
Kap. 3.1.1 – Soulad s právními předpisy	Do přehledu nejčastěji porušovaných právních předpisů byl doplněn zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů	2. srpna 2018
Kap. 3.1.2. - Dodržení pravidel programu a podmínek podpory	Upřesněn způsob informování příjemce poskytovatelem podpory o podmínkách způsobilosti výdaje.	2. srpna 2018
Kap. 3.2 – Přiměřenost výdaje	Upřesněna definice přiměřeného výdaje a doplněna nutnost informovat žadatele / příjemce o způsobu kontroly přiměřenosti výdaje.	2. srpna 2018
Kap. 3.3 – Časová způsobilost výdaje	Upřesněna definice způsobilých výdajů z časového hlediska. Doplněna poznámka pod čarou odkazující na kapitolu 5.1, kde jsou v souvislosti s GBER upřesněna pravidla k nákladům vzniklým před samotným předložením žádosti o podporu. Doplněn příklad nezpůsobilých nákladů (tzv. náklady příštích období).	2. srpna 2018
Kap. 3.4 – Místní způsobilost výdaje	Upřesněna místní způsobilost výdaje mimo území EU.	2. srpna 2018

Kap. 4 – Vykázání výdaje	Doplněna možnost doložit výdaj daňovým či jiným dokladem upřesnění náležitostí daňového dokladu.	2. srpna 2018
Kap. 4.1 – Úplné vykazování výdajů	Doplnění možnosti dokladování pořízení majetku smlouvou o dílo.	2. srpna 2018
Kap. 4.2 – Zjednodušené metody vykazování	Upřesněn princip zjednodušeného vykazování výdajů. Doplněn výčet zjednodušených metod vykazování o financování, které nesouvisí přímo s náklady (doplněna i samostatná podkapitola 4.2.4). Doplněna poznámka pod čarou odkazující na zákon o rozpočtových pravidlech.	2. srpna 2018
Kap. 4.2 – Zjednodušené metody vykazování	Zrušen limit 100tis. u jednorázových částek (lump sums)	2. srpna 2018
Kap. 4.2 – Zjednodušené metody vykazování	Doplněna metoda výpočtu / stanovení částky na základě návrhu rozpočtu předem schváleného poskytovatelem podpory za předpokladu, že podpora z veřejných zdrojů nepřesahuje 100 000 EUR. Doplněna poznámka pod čarou ohledně přepočtu částky v EUR.	2. srpna 2018
Kap. 4.2 – Standardní stupnice jednotkových nákladů	Doplněna povinnost využití zjednodušené metody vykazování u projektů spolufinancovaných z ESF a ERDF (do 100 000 EUR) – nevztahuje se na operace zahrnující veřejnou podporu. Doplněna poznámka pod čarou upřesňující podmínky pro tuto povinnost.	2. srpna 2018
Kap. 4.2.2 – Jednorázové částky příspěvku z veřejných zdrojů	Zrušen limit 100 000 EUR u jednorázových částek. Upřesněn postup při stanovení jednorázové částky.	2. srpna 2018
Kap. 4.2.3 – Financování paušální sazbou	Zrušena nutnost dokládání způsobu výpočtu sazby poskytovatelem podpory u paušální sazby až do výše 15 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance, dále u paušální sazby do výše 40 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance za účelem pokrytí zbývajících nákladů na projekt a také u paušálních nákladů na zaměstnance v rámci projektu do výše 20 % jiných přímých nákladů, než jsou náklady na zaměstnance v rámci uvedeného projektu. V postupu stanovení nepřímých nákladů prostřednictvím paušální sazby byl odstraněn odkaz na čl. 14, odst. 3 nařízení o ESF a doplněna povinnost srozumitelného popsání pravidel ke snížení paušální sazby oproti výzvě před podpisem právního aktu v dokumentaci pro žadatele a příjemce.	2. srpna 2018
Kap. 4.2.4 – Financování, které nesouvisí přímo s náklady	Doplněna nová podkapitola včetně poznámky pod čarou odkazující na čl. 67 obecného nařízení.	2. srpna 2018
Kap. 4.3 – Věcné příspěvky	Upřesněny podmínky pro způsobilost věcných příspěvků a stanovení hodnoty věcného příspěvku soudním znalcem.	2. srpna 2018

Kap. 4.6 – Osobní náklady	Upřesněna způsobilost příspěvku zaměstnavatele na stravování zaměstnance. Doplněna maximální výše úvazku včetně poznámky pod čarou . Pouze formální úprava – odstavec týkající se osobních nákladů za období, po které se pracovník přímo aktivně nepodílí na projektu, přestože jeho pracovní/služební poměr trvá, byl kvůli logické návaznosti textu přesunut za odstavec týkající se dovolené. V poznámce pod čarou upřesněn postup pro tabulková místa pod služebním zákonem.	2. srpna 2018
Kap. 4.6 – Osobní náklady	Zpracováno metodické stanovisko č. 1 (poznámka pod čarou).	2. srpna 2018
Kap. 4.7.2 – Operativní leasing	Upřesněny podmínky pro operativní leasing.	2. srpna 2018
Kap. 4.8 – Finanční výdaje, správní a jiné poplatky	Upřesněna způsobilost poplatku při podání podnětu na ÚOHS.	2. srpna 2018
Kap. 4.10 Pořízení nemovitosti	Upřesněn způsob volby postupu při nákupu pozemku, stavby nebo práva stavby. Upřesněn postup při pořízování nemovitosti v návaznosti na zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nově ošetřena daň z nabytí nemovitých věcí v návaznosti na zákon č. 254/2016, kterým se mění zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. Daň z nabytí nemovitých věcí je způsobilá pro hrazení z prostředků ESI fondů.	2. srpna 2018
Kap. 5.1 Veřejná podpora	V souvislosti s GBER upřesněna pravidla k nákladům vzniklým před samotným předložením žádosti o podporu a doplněn odkaz na Metodické doporučení pro veřejnou podporu.	2. srpna 2018
Kap. 5.2 – Projekty vytvářející příjmy	Upřesněna pravidla pro projekty vytvářející příjmy zejména ve vztahu k čl. 65 odst. 8 Obecného nařízení.	2. srpna 2018
Kap. 5.3 Finanční nástroje	Pouze formální úprava aktuálně používaných pojmů.	2. srpna 2018
Kap. 5.4 Křížové financování	Upřesnění základního principu využití prostředků z jiného fondu - výklad křížového financování dán do souladu s výkladem EK.	2. srpna 2018
Kap. 5.2 Projekty vytvářející příjmy	Zpracováno metodické stanovisko č. 3 ve věci určení maximální výše způsobilých výdajů při zohlednění jiných peněžních příjmů.	1. srpna 2023
Kap. 3	Zpracováno metodické stanovisko č. 4 ve věci umožnění retrospektivní podpory v souvislosti s vydanou legislativou reagující na šíření nákazy COVID-19.	1. srpna 2023
Kap. 3 bod 4	Zpracováno metodické stanovisko č. 4 ve věci umožnění úhrady výdaje jiným subjektem a započtením pohledávky (poznámka pod čarou).	1. srpna 2023

Kapitola 3.3 Časová způsobilost výdaje	Zpracováno metodické stanovisko č. 4 ve věci úpravy časové způsobilosti výdajů u operací na podporu kapacit na krizi v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19.	1. srpna 2023
Kapitola 3.3 Časová způsobilost výdaje	Zpracováno metodické stanovisko č. 5 ve věci úpravy časové způsobilosti výdajů u operací zaměřených na řešení migračních výzev v důsledku vojenské agrese Ruské federace.	1. srpna 2023
Kap. 4.1 Úplné vykazování výdajů	Zpracováno metodické stanovisko č. 5 ve věci Upřesnění způsobilosti výdajů vyplývající ze změn smluv/závazků podle § 222 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.	1. srpna 2023
Kap. 4.2.1 Standardní stupnice jednotkových nákladů	Zpracováno metodické stanovisko č. 5 ve věci doplnění k využití standardní stupnice jednotkových nákladů.	1. srpna 2023
Kap. 4.5 Daň z přidané hodnoty	Zpracováno metodické stanovisko č. 6 ve věci změny v přístupu posuzování způsobilosti DPH.	1. srpna 2023
Kap. 5 Zvláštní úprava způsobilosti výdaje	Zpracováno metodické stanovisko č. 4 ve věci včlenění nové podkapitoly 5.5 věnující se institutu vyšší moci.	1. srpna 2023
Kap. 5.3 Finanční nástroje	Zpracováno metodické stanovisko č. 4 ve věci refinancování stávajících úvěrů.	1. srpna 2023
Kap. 5.4 Křížové financování	Zpracováno metodické stanovisko č. 5 ve věci doplnění k využití křížové financování.	1. srpna 2023

1. ÚVOD

Způsobilými výdaji jsou ty výdaje projektu, které mohou být spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen ESI fondy). Způsobilé výdaje lze definovat jako výdaje, které byly vynaloženy na stanovený účel projektu, vznikly v rámci období stanoveného v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory vydaném dle vnitřních předpisů poskytovatele podpory i dle příslušných právních předpisů a jsou v souladu s příslušnými předpisy EU, národními pravidly a dalšími pravidly stanovenými příslušným poskytovatelem podpory.

Pravidla způsobilosti výdajů v programovém období 2014-2020 jsou s výjimkami stanovenými ve specifických nařízeních pro každý z ESI fondů, stanoveny na národní úrovni.¹

Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 (dále též MP způsobilosti výdajů a jejich vykazování či metodický pokyn) představuje závazný metodický pokyn, který **stanovuje obecná pravidla způsobilosti výdajů** na úrovni České republiky za účelem zajištění jednotného rámce pravidel v této oblasti, a to při respektování specifik jednotlivých ESI fondů.

Cílem metodického pokynu je stanovit jednotná pravidla způsobilosti výdajů a definovat základní podmínky způsobilosti výdajů pro programy v souladu s právními předpisy Evropské unie a v kontextu právních předpisů České republiky (dále i „ČR“). Prostřednictvím MP způsobilých výdajů a jejich vykazování bude zajištěna **harmonizace přístupu jednotlivých poskytovatelů podpory a stanovení jednotného výkladu** základních pravidel způsobilosti.

Metodický pokyn je určen zejména pro poskytovatele podpory z programů financovaných z ESI fondů, které budou realizovány v programovém období 2014-2020 a to jako podklad a závazný metodický rámec pro rozpracování pravidel způsobilosti výdajů v rámci jejich řídicí dokumentace a metodických pravidel.

Jednotliví poskytovatelé podpory z ESI fondů jsou povinni rozpracovat pravidla způsobilosti výdajů a jejich vykazování a konkretizovat je dle požadavků řízení a zaměření jednotlivých programů, přičemž je nezbytné, aby tato pravidla byla nastavena v souladu s platnými právními předpisy a vnitrostátními pravidly (zejména tímto metodickým pokynem).

¹ Viz čl. 65 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 ze dne o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále také „obecné nařízení“)

Tento pokyn byl MMR zpracován na základě úkolu plynoucího z usnesení vlády č. 345 z 15. května 2013, a dále úkolu plynoucího z usnesení vlády č. 184 z 21. března 2012.

Pro účely tohoto pokynu jsou pojmy výdaje x náklady a výnosy x příjmy považovány za synonyma. Odhlíží se zcela od odlišného významu těchto pojmů v případě jejich užití v kontextu vedení účetnictví. Nákladům tedy odpovídají výdaje a výnosům příjmy, ačkoliv okamžik jejich vzniku může být odlišný. Definice používaných pojmů, přehled relevantních právních předpisů a seznam zkratk je součástí zvláštních příloh zastřešující Metodiky řízení programů v programovém období 2014-2020.

2. ZÁVAZNOST A ÚČINNOST DOKUMENTU

Metodický pokyn je závazným dokumentem pro subjekty implementační struktury ESI fondů v programovém období 2014-2020, s výjimkou těch, které jsou zapojeny do implementace Programu rozvoje venkova. Pro Program rozvoje venkova je metodický pokyn doporučujícího charakteru, nicméně v souladu s UV č. 540/2015 budou na základě dohody mezi ministrem/yní pro místní rozvoj a ministrem/yní zemědělství vybrané dílčí kapitoly zpracovány do Postupů spojených s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním Programu rozvoje venkova na období let 2014-2020 (dále Postupy). Tyto kapitoly budou v Postupech mít podobu závazně platných postupů a pravidel. Závazností se rozumí **povinnost adresátů se jím řídit a nemožnost se od něj odchýlit.**²

Tabulka 2.1: Přehled adresátů metodického pokynu

Subjekt:	Užití metodického pokynu:
POSKYTOVATEL PODPORY	Podklad pro tvorbu vlastních pravidel způsobilosti výdajů a jejich vykazování.
PLATEBNÍ A CERTIFIKAČNÍ ORGÁN	Podklad pro účely certifikace.
PLATEBNÍ AGENTURA	Podklad pro kontrolu výdajů.
AUDITNÍ ORGÁN	Podklad pro výkon auditní činnosti a provádění kontroly způsobilosti výdajů a jejich vykazování.
OSTATNÍ KONTROLNÍ SUBJEKTY	Podklad pro výkon kontrolní činnosti.

Slouží k zajištění jednotné aplikace pravidel způsobilosti výdajů pro příspěvky z ESI fondů, což **vyžaduje jeho přísné dodržování**. Poskytovatelé podpory jsou **povinni promítnout pravidla** stanovená tímto metodickým pokynem do řídicí dokumentace a metodických pravidel příslušného programu. Tím bude zaručena závaznost těchto pravidel pro všechny subjekty implementace a prostřednictvím právního aktu o poskytnutí/převodu podpory také pro všechny příjemce podpory.

Závaznost metodického pokynu byla potvrzena **schválením** usnesení vlády ČR č. 597 z 9. srpna 2013. Pokyn nabyl účinnosti od 1. listopadu 2013. V návaznosti na schválení konečné podoby nařízení ke správě ESI fondů v prosinci 2013, byla provedena technická aktualizace tohoto metodického pokynu. Aktualizovaná verze metodického pokynu (verze 2)

² Neplatí pro části pokynu, které mají doporučující charakter. Části metodického pokynu, které nemají charakter závazného pravidla pro poskytovatele podpory, jsou pro snadnější identifikaci odlišeny kurzívou. Úprava postupů označených kurzívou jako doporučující je v gesci řídicího orgánu. Případy, kdy poskytovatel postupuje odlišně od doporučujících ustanovení nelze tudíž považovat za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem.

nabyla účinnosti od 1. dubna 2014. Třetí verze metodického pokynu byla vydána 24. července 2014 a nabyla účinnosti od 1. října 2014. Čtvrtá verze byla vydána 19. srpna 2015 s účinností od 1. října 2015. Pátá verze byla vydána dne 20. prosince 2016 s účinností od 1. března 2017. Šestá verze byla vydána 17. července 2018 s účinností od 2. srpna 2018. Sedmá verze byla vydána 29. června 2023 s účinností od 1. srpna 2023.

MP způsobilých výdajů a jejich vykazování je aktualizován dle potřeby. V mezidobí provádění aktualizace mohou být v urgentních případech vydávána metodická stanoviska ministra/yně pro místní rozvoj, která jsou pro všechny subjekty implementační struktury závazná.

Účinnosti aktualizovaná verze tohoto MP nabude zpravidla 1. den třetího měsíce po měsíci, kdy byla vydána aktualizovaná verze MP, vždy bude přihlédnuto k rozsahu provedených změn tak, aby subjekty implementace měly možnost zapracovat a aplikovat změny do své řídicí dokumentace.

MMR-NOK je povinen při prvním vydání a veškerých následných aktualizacích metodický pokyn zveřejnit na zastřešujících webových stránkách ESI fondů (www.dotaceeu.cz) a zároveň informovat dopisem ministra/yně o jeho vydání/aktualizaci subjekty implementační struktury.

V případě rozporu metodického pokynu s právními předpisy EU či ČR mají právní předpisy vždy přednost. Neplatí pro požadavky, které mohou být nad rámec těchto předpisů a slouží pro nastavení koordinace v rámci ČR a dosahování cílů Dohody o partnerství.

3. ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Tato část metodického pokynu pojednává o **základních podmínkách způsobilosti výdaje**.

Níže uvedené podmínky způsobilosti jsou základními parametry způsobilosti, které vyplývají z právních předpisů a dalších pramenů a je zapotřebí vždy **dbát na jejich bezpodmínečné dodržení**. V rámci zvláštní úpravy pravidel pro jednotlivé programy je vhodné rozpracovat některé podmínky podrobněji či stanovit přísněji, avšak nikdy **není možné uplatňovat pravidla mírnější**.

Poskytovatelé podpory jsou povinni dále rozpracovat a konkretizovat podmínky způsobilých výdajů podle zaměření daného programu. Jednotliví poskytovatelé podpory mohou omezit způsobilost výdajů (věcnou nebo časovou), případně mohou stanovit finanční limity způsobilosti pro určitý typ výdaje (např. na projektovou dokumentaci, mzdové výdaje, apod.).

Závazností tohoto metodického pokynu nejsou nijak dotčeny právní předpisy pro jednotlivé ESI fondy. Specifická nařízení pro jednotlivé fondy přitom vymezují rozsah pomoci a také typy aktivit či kategorie výdajů, které jsou pro financování z daného fondu nezpůsobilé.³

Příspěvek z ESI fondů je možné poskytnout **pouze na způsobilý výdaj**. Tím je takový výdaj, který:

1. je **v souladu s právními předpisy ČR a EU**,
2. je **v souladu s pravidly programu a podmínkami podpory**⁴,
3. je přiměřený (odpovídá cenám v místě a čase obvyklým) a je vynaložen v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti⁵,
4. vzniknul příjemci podpory a byl uhrazen **v období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023**⁶,
5. má **vazbu na podporovaný region** (vyjma ESF a EÚS) a rovněž

³ Viz např. nařízení o EFRR, čl. 3, odst. 3; nařízení o FS čl. 2, odst. 2; nařízení k ESF čl. 13, nařízení o EZFRV čl. 60 a čl. 61; nařízení o ENRF čl. 11; nařízení o Evropské územní spolupráci čl. 18, 19 a 20.

⁴ Zejm. Právní akt o poskytnutí/převodu podpory.

⁵ Dle § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

⁶ Úhrada výdajů může být kromě příjemcem provedena např. bankou, finanční institucí, případně i dalším subjektem. Podmínkou využití této možnosti je nezbytnost zachování auditní stopy, dostatečný popis finančních toků mezi jednotlivými zapojenými subjekty a nastavení takových smluvních vztahů, které zaručí součinnost zapojených subjektů. Je na rozhodnutí poskytovatele podpory, zda úhradu způsobilých výdajů jiným subjektem, než příjemcem umožní. Je rovněž umožněn zánik závazku/splnění závazku započtením vzájemných pohledávek příjemce a dodavatele v souladu s § 1982-1991 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Musí se jednat o započtení na základě dohody obou stran. Jednostranný zápočet bez souhlasu protistrany není možný.

6. je řádně **identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný**.⁷

Uvedené podmínky musejí být **naplněny zásadně kumulativně**, tedy všechny zároveň. Jestliže není kterákoliv z uvedených z podmínek naplněna (vyjma zvláštní právní úpravy), **nelze výdaj posoudit jako způsobilý** pro příspěvek z ESI fondů.

Stanovení pravidel způsobilosti pro daný program nebo konkrétní výzvu je v kompetenci poskytovatele podpory, stejně jako rozhodnutí o způsobilosti konkrétního výdaje.

Tabulka 3.1: Přehled hledisek způsobilosti výdaje

Hledisko způsobilosti výdaje:	Podmínky způsobilosti výdaje:
I. VĚCNÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	1. Soulad s právními předpisy, pravidly programu a podmínkami podpory.
II. PŘIMĚŘENOST VÝDAJE	2. Jeho výše odpovídá cenám v místě a čase obvyklým a je výsledkem optimálního vztahu mezi jeho hospodárností, účelností a efektivností.
III. ČASOVÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	3. Vznik příjemci a úhrada od 1. 1. 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve , do 31. 12. 2023.
IV. MÍSTNÍ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	4. Vazba na podporovaný region (vyjma ESF a EÚS).
V. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE	5. Identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný výdaj.

Na základě uvedené tabulky je provedeno rozřazení podmínek způsobilosti výdaje pro příspěvek z ESI fondů na **pět hledisek**. Jednotlivá hlediska jsou rozebrána v následujících oddílech této kapitoly metodického pokynu, přičemž pátému hledisku – Vykázání výdaje – je věnována samostatná 7. kapitola.

3.1. VĚCNÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Hledisko **věcné způsobilosti** výdaje vyžaduje naplnění dvou kumulativních podmínek. Ty spočívají v tom, že výdaj

1. je **realizován v souladu s právními předpisy**⁸ a zároveň

⁷ V případě zjednodušených metod vykazování jsou místo konkrétních výdajů dokládány výstupy, které splňují podmínky stanovené řídicím orgánem v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory.

⁸ Čl. 6 obecného nařízení.

2. naplňuje **pravidla programu a podmínky podpory**⁹.

3.1.1. SOULAD S PRÁVNÍMI PŘEDPISY

Veškeré výdaje, které mohou být podpořeny příspěvkem z ESI fondů, musejí být realizovány v souladu s právními předpisy, resp. platným a účinným právním řádem. Do něj řadíme jak **právní předpisy Evropské unie** (zejm. nařízení), tak **právní předpisy České republiky** (zejm. zákony a vyhlášky), ale i **mezinárodní smlouvy**, které jsou součástí právního řádu ČR.

V této souvislosti je zapotřebí upozornit na právní předpisy, které bývají v souvislosti s realizací výdaje nejčastěji porušeny. Těmi jsou zejména

- zákon č. 218/2000 Sb., **o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)**, ve znění pozdějších předpisů, resp. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 134/2016 Sb., **o zadávání veřejných zakázek**, ve znění pozdějších předpisů¹⁰ nebo
- zákon č. 563/1991 Sb., **o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů**
- zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů.

3.1.2. DODRŽENÍ PRAVIDEL PROGRAMU A PODMÍNEK PODPORY

Za způsobilý může být ve vztahu k předmětné podmínce uznán pouze takový výdaj, který splňuje pravidla daného programu a zároveň podmínky dané Právním aktem

⁹ Čl. 125 obecného nařízení. V souvislosti s vydáním nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/558 lze odchýlně od čl. 65 odst. 6 a čl. 37 odst. 5 obecného nařízení vybrat k financování operace na podporu kapacit reakce na krizi v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19, které byly fyzicky ukončené nebo plně implementované před podáním žádosti o podporu nebo ke dni přijetí investičního rozhodnutí (tzv. retrospektivní podpora). V případě operací spolufinancovaných z EFRR a ESF je možné odchýlně od čl. 125 odst. 3 písm. b) obecného nařízení vybrat tyto projekty k podpoře ještě před schválením pozměněného programu. V případě ENRF je možné také vybrat k financování operace na podporu snížení dopadů krize v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19, které byly fyzicky ukončené nebo plně implementované před podáním žádosti o podporu a schválit program zjednodušeným postupem, a to na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 560 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 508/2014 a (EU) č. 1379/2013. Retrospektivní podpora musí být v souladu s platnými předpisy EU a ČR (např. předpisy v oblasti veřejné podpory, včetně dodržení motivačního účinku podpory) a dále s pravidly spolufinancování daného programu.

¹⁰ V případě, že byla veřejná zakázka zahájena před účinností tohoto zákona, tak je nutné brát v potaz zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

o poskytnutí/převodu podpory uzavřeným mezi jejím poskytovatelem a příjemcem.¹¹ Vzhledem ke specifičnosti zaměření jednotlivých programů jsou konkrétní podmínky způsobilosti výdaje zpravidla stanoveny poskytovatelem podpory. **Poskytovatel podpory je povinen zajistit, aby příjemci byli informováni o podmínkách způsobilosti výdaje jasným, konkrétním a srozumitelným způsobem**, přičemž poskytovatel podpory je oprávněn např. zúžit věcnou způsobilost výdaje, omezit časovou způsobilost, stanovit maximální finanční limit způsobilosti.

3.2. PŘIMĚŘENOST VÝDAJE

Přiměřeností výdaje se rozumí dosažení optimálního vztahu mezi jeho hospodárností, účelností a efektivností. Přiměřený výdaj odpovídá cenám v místě a čase obvyklým. Hospodárností je takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Efektivností takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. Účelností takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

Každý žadatel / příjemce musí mít k dispozici informaci (např. v Pravidlech pro žadatele a příjemce), jak bude v praxi přiměřenost výdaje kontrolována.

3.3. ČASOVÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Z časového hlediska lze výdaj považovat za způsobilý pro příspěvek z ESI fondů, jestliže **skutečně vznikl příjemci a byl uhrazen v období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023.**¹² Výdaje se rovněž stávají způsobilými v důsledku změny programu a to ode dne, kdy byla žádost o změnu programu předložena Komisi nebo uplatní-li se čl. 96 odst. 11 obecného nařízení ode dne, kdy bylo rozhodnuto o změně programu (dále jen „den změny programu“). V případě, kdy je nutné změnit program pro účely podpory operací na podporu kapacit reakce na krizi v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19 jsou výdaje způsobilé od 1. února 2020. Před zařazením takových výdajů do žádosti o platbu do EK je však nutné, aby příslušná změna programu byla schválena (ze strany EK nebo monitorovacího výboru daného operačního programu). Pokud není nutné měnit program, tj. program s takovými výdaji počítá, platí časová způsobilost uvedená výše, tj. od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, případně ode dne změny programu.

¹¹ U plošných opatření Programu rozvoje venkova jsou způsobilé i ty výdaje, které splňují podmínky programu z předchozího programového období, pokud nebyl ukončen víceletý závazek, resp. tento závazek přesahuje časový horizont daný programovým obdobím.

¹² Pro Program rozvoje venkova je možné v rámci plošných opatření za časově způsobilé výdaje považovat rovněž výdaje vzniklé v rámci víceletých závazků z předchozích programových období (tj. 2004 – 2006 a 2007 – 2013).

Za způsobilé lze považovat výdaje vzniklé v průběhu realizace projektu, přičemž období realizace projektu je přesně definováno v rámci právního aktu o poskytnutí podpory. Realizaci projektu je možné zahájit i před samotným předložením žádosti o podporu či jejím schválením¹³. Za způsobilé lze považovat také výdaje, které předcházejí realizaci projektu a jsou pro realizaci projektu nezbytné.¹⁴ Projekty však nemohou být podpořeny poskytovatelem podpory (a výdaje v něm uskutečněné uznány jako způsobilé), jestliže byly fyzicky dokončeny nebo plně provedeny před předložením žádosti o podporu v programu, a to bez ohledu na to, zda příjemce provedl všechny související platby či nikoliv.¹⁵ Toto pravidlo se týká rovněž projektů realizovaných prostřednictvím finančních nástrojů.¹⁶ Poskytovatelé podpory mohou stanovit přísnější kritéria pro počáteční a konečné datum způsobilosti výdajů.

Za **vznik nákladu** se považuje okamžik reálného **vynaložení zdroje příjemcem, s nímž je spojen nárok na odpovídající plnění** (úrok, mzda, platba dodavateli apod.). Z hlediska časové způsobilosti je třeba vždy posoudit, zda se náklad vztahuje k období realizace projektu, či zda okamžikem vzniku spadá již do období udržitelnosti výstupů. Příkladem nezpůsobilých nákladů jsou takzvané náklady příštích období, jako jsou předplacené služby SW provozní podpory¹⁷, která spadá do období udržitelnosti.¹⁸ Výdaje vzniklé v období po ukončení realizace projektu, nejsou způsobilé pro příspěvek z ESI fondů. Neplatí však pro případ, kdy takto vzniklé výdaje jsou vázány na náklad, který vznikl v období realizace projektu (typicky výdaje na platy zaměstnanců vykonávajících činnost v projektu vyplacené po ukončení realizace projektu). Výjimku z tohoto pravidla tvoří dále výdaje za následný závěrečný audit projektu provedený z podnětu nositele projektu na žádost poskytovatele podpory.

3.4. MÍSTNÍ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Z hlediska umístění projektů platí obecná zásada, že výdaj projektu je způsobilý, pokud je projekt realizován na území, na které se vztahuje program, v jehož rámci je podporován

¹³ S výjimkou plošných opatření u Programu rozvoje venkova, u nichž neplatí, že může být projekt zahájen před předložením žádosti o podporu.

¹⁴ Pravidla některých režimů veřejné podpory ze způsobilých výdajů projektů vyřazují výdaje na realizaci projektu vzniklé před podáním žádosti o podporu, více viz kap. 5.1.

¹⁵ Viz čl. 65 odst. 6 obecného nařízení.

¹⁶ S výjimkou případů definovaných v čl. 42 obecného nařízení

¹⁷ Výdaje na předplacené služby SW a licence jsou způsobilé pouze na dobu realizace projektu. Nad rámec doby realizace projektu jsou tyto výdaje pro dotyčný projekt nezpůsobilé. Doby předplacené služby SW a licence přesahující dobu realizace projektu je možné uhradit v rámci navazujícího projektu překrývajícího dobu udržitelnosti dotyčného projektu, ve kterém byla předplacená služba SW a licence pořízena.

¹⁸ Povinnost ověření okamžiku vzniku nákladu pomocí účetního nebo daňového dokladu se nevztahuje na případy užití zjednodušených metod vykazování, kdy k ověření této skutečnosti dochází na základě podmínek daných v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory.

(vyjma ESF a EÚS)¹⁹. Realizace projektu mimo programovou oblast je možná za splnění následujících podmínek.

V případě realizace projektu:

1. **na území Evropské unie**, musí
 - a. být projekt ve prospěch území daného programu („programové oblasti“),
 - b. výše podpory nesmí přesáhnout částku stanovenou v unijní legislativě²⁰,
 - c. monitorovací výbor dát k takovému projektu nebo druhu projektů výslovný souhlas, a zároveň
 - d. být dodrženy povinnosti v oblasti řízení, kontroly a auditu blíže vymezené rovněž v unijní legislativě; a
2. **mimo území Evropské unie**, avšak **pouze v případě technické pomoci, komunikační a propagační činnosti, operací v rámci tematického cíle posílení výzkumu, technologického vývoje a inovací či projektů spolupráce LEADER**, při kterých musí
 - a. být projekt ve prospěch území daného programu, a zároveň
 - b. být dodrženy povinnosti v oblasti řízení, kontroly a auditu blíže vymezené rovněž v unijní legislativě.
 - c. u operací v rámci tematického cíle posílení výzkumu, technologického vývoje a inovací výše podpory nesmí přesáhnout částku stanovenou v unijní legislativě²¹

Výše uvedené podmínky se nevztahují na programy, které realizují cíl Evropské územní spolupráce a v případě programů Evropského sociálního fondu. Pro tyto programy platí analogické podmínky dané specifickými nařízeními k ESF²² a Evropské územní spolupráci²³ (rozdíly spočívají v odlišné výši podpory, kterou je možno realizovat mimo programovou oblast).

¹⁹ Viz čl. 70 obecného nařízení.

²⁰ 15 % z EFRR, FS, EZFRV a ENRF na úrovni prioritní osy/priority Unie.

²¹ 15 % z EFRR, FS, EZFRV a ENRF na úrovni prioritní osy/priority Unie.

²² Čl. 13 odst. 2 písm. b) nařízení k ESF.

²³ Čl. 20 nařízení k Evropské územní spolupráci.

4. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE

Příjemce pomoci je povinen řádně doložit způsobilé výdaje nárokové pro daný projekt příslušným účetním, daňovým či jiným dokladem, popřípadě další podpůrnou dokumentací vyžadovanou v rámci jednotlivých programů. Prostřednictvím účetních, daňových či jiných dokladů prokazuje příjemce vždy časovou způsobilost pro vznik výdaje, přímou vazbu vynaloženého výdaje na projekt a jeho nezbytnost pro realizaci projektu. Výdaje, byť z věcného hlediska způsobilé, které nejsou řádně doložené, jsou vždy považovány za výdaje nezpůsobilé. Výjimku tvoří výdaje, které spadají pod režim daný možnostmi zjednodušeného vykazování výdajů, případně plošná opatření v Programu rozvoje venkova, kde není zapotřebí výdaje dokládat účetními doklady. U způsobilých výdajů vykazovaných zjednodušenou formou se budou dokládat podklady, které budou nezbytné pro ověření, že činnosti nebo výstupy, které jsou uvedeny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory, byly řádně uskutečněny.

Příjemci jsou povinni vést účetnictví nebo daňovou evidenci v souladu s předpisy ČR. Příjemci, kteří vedou účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vedou v případě skutečně vzniklých výdajů vykazovaných způsobem dle kap. 4.1 účetnictví způsobem, který zajistí jednoznačné přiřazení účetních položek ke konkrétnímu projektu, tj. zejména výnosů a nákladů a zařazení do evidence majetku (u příjemců postupujících podle § 1f zákona o účetnictví se jedná o přiřazení zejména příjmů a výdajů a zařazení do evidence majetku).²⁴

Příjemci, kteří nevedou účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, jsou povinni v případě skutečně vzniklých výdajů vykazovaných způsobem dle kap. 4.1 vést daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, rozšířenou o níže uvedené požadavky, které budou uvedeny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory. Tito příjemci:

1. povedou oddělenou evidenci nebo odpovídající kód k příjmům a výdajům souvisejícím s projektem;
2. příslušný doklad musí splňovat předepsané náležitosti účetního dokladu ve smyslu § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (s výjimkou bodu f) pro subjekty, které nevedou účetnictví, ale daňovou evidenci) nebo předepsané náležitosti daňového dokladu ve smyslu § 29 až 30 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty;
3. předmětné doklady musí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné a průběžně chronologicky vedené způsobem zaručujícím jejich trvalost;
4. při kontrole příjemce poskytne na vyžádání kontrolnímu orgánu daňovou evidenci v plném rozsahu.

²⁴ Povinnost vést oddělený účetní systém, nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací je stanovena v čl. 125 odst. 4 b) obecného nařízení a vztahuje se pouze na skutečně vzniklé výdaje, případně věcné příspěvky a odpisy, nikoliv na výdaje vykazované některou ze zjednodušených forem, které jsou popsány v kap. 4.2.

4.1. ÚPLNÉ VYKAZOVÁNÍ VÝDAJŮ

V rámci úplného vykazování výdaje dochází ke stanovení výše způsobilých výdajů pro příspěvek z ESI fondů na základě vykázání skutečně vzniklých a uhrazených výdajů prostřednictvím jejich doložení účetním, daňovým či jiným dokladem.

Náležitosti účetního dokladu jsou stanoveny zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Daňové doklady používané pro prokazování způsobilosti (faktury, paragony, apod.) musí splňovat náležitosti daňových dokladů stanovených zákonem č. 235/2004 Sb. v platném znění, a též obecné náležitosti účetních dokladů.

Pořízení majetku je ze strany příjemce dokladováno zejména daňovými doklady (přijatými fakturami), kupními smlouvami, smlouvami o dílo a dodacími listy (popř. předávacími protokoly), výpisy z katastru nemovitostí (u nákupu pozemků a nemovitostí, které se evidují v katastru nemovitostí v souladu se zákonem 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky), které umožňují posoudit přechod vlastnictví z prodávajícího na kupujícího. Výše uvedené doklady dále slouží k posouzení data vzniku výdaje a jeho časové způsobilosti pro daný projekt.

Příjemce dále dokládá uhrazení kupní ceny majetku a ostatních výdajů spojených s pořízením obvykle prostřednictvím výpisu z bankovního účtu popř. jinými doklady o úhradě. Výše uvedený výčet dokladů není taxativní a nijak neomezuje právo poskytovatele stanovit přesnější a podrobnější pravidla pro vykazování výdajů, včetně rozšíření okruhu dokumentů, kterými jsou způsobilé výdaje dokladovány.

Poskytovatel podpory **stanoví vlastní podrobná metodická pravidla** úplného vykazování výdaje, a to při zohlednění souvisejících právních předpisů (zejm. zákona o účetnictví a souvisejících vyhlášek).

Úplné vykázání výdaje účetním, daňovým či jiným dokladem **musí být využito vždy v případě, kdy se operace nebo projekt, který je součástí operace, provádí výhradně prostřednictvím zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky nebo služby.** Pokud je zadání veřejné zakázky v rámci projektu omezeno na určité kategorie výdajů, lze použít i jiné formy vykazování.²⁵

Výdaje vyplývající ze změn smluv/závazků podle § 222 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, včetně vyhrazených změn závazků podle § 100 odst. 1 (např. změny cen v průběhu veřejné zakázky v důsledku inflace) jsou obecně způsobilé. Toto je možné jen za předpokladu, že předmět změny závazku je obecně podporovaná aktivita (případně jde o podporovanou aktivitu v konkrétním programu), poskytovatel podpory navýšení dotace podpoří a rozhodne o změně právního aktu o poskytnutí podpory na základě žádosti příjemce

²⁵ Viz čl. 67, odst. 4 obecného nařízení.

(platí v případě, že změna vede k navýšení dotace; jinak se postupuje dle pravidel pro provádění změn rozpočtu uvedených v pravidlech pro žadatele a příjemce daného programu). Zadavatel by měl postupovat v souladu s doporučeními a stanovisky, týkajícími se změn závazků uveřejněných na Portálu k veřejným zakázkám (viz [Metodická stanoviska - Portál o veřejných zakázkách \(portal-vz.cz\)](http://portal-vz.cz)).

4.2. ZJEDNODUŠENÉ METODY VYKAZOVÁNÍ

Na rozdíl od úplného vykazování výdajů dochází v případě užití zjednodušených metod vykazování výdajů k odklonu od zásady „skutečných“ výdajů k vykazování (a následné úhradě) paušálních částek, které představují odhad skutečných výdajů vynaložených příjemcem za účelem realizace projektu. Tento odhad je nutné stanovit na úrovni poskytovatele podpory, před samotným vyhlášením výzvy, výpočtem na základě aproximace průměrných či tržních cen zboží, služeb nebo prací. *Pro stanovení paušálních sazeb a částek je třeba vycházet například z analýzy statistických údajů o cenách v místě a čase (a oboru) obvyklých, nejlépe pak z ověřitelných historických dat o skutečných výdajích příjemců v již dříve realizovaných projektech spolufinancovaných v konkrétním programu.*

Výdaj vykázaný některým ze zjednodušených způsobů je prokázáný stejně, jako výdaj doložený účetním, daňovým či jiným dokladem a při dodržení podmínek stanovených v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory je považován za způsobilý výdaj v plné výši předem stanovené poskytovatelem podpory. Cílem finančních auditů a kontrol je výlučně ověření toho, že byly splněny podmínky pro úhrady paušálních částek (stanovených na základě metod popsaných výše) a příjemcem skutečně vynaložené výdaje v projektu se zjednodušenými metodami vykazování se dále nezjišťují ani se nakládání s nimi dále neomezuje. V případě, že projekt kombinuje zjednodušené metody vykazování s úplným vykazováním, pak toto ustanovení platí pouze pro tu část projektu, která je vedena v režimu zjednodušených metod vykazování.

V rámci zjednodušeného vykazování výdajů je možné²⁶ užít jednu z následujících metod, a to

1. standardní stupnice jednotkových nákladů,
2. jednorázovou částku příspěvku z veřejných zdrojů,
3. paušální sazbu, která se určí za použití procentního podílu z jedné nebo více stanovených kategorií nákladů²⁷, a
4. financování, které nesouvisí přímo s náklady

²⁶ V souladu s čl. 67, odst. 1 obecného nařízení.

²⁷ V souladu s § 14, odst. 7 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, výše paušálních výdajů / nepřímých nákladů nemusí být prokazována

Uvedené možnosti je možné navzájem i spolu s úplným vykazováním kombinovat²⁸, avšak pouze tehdy,

- a) pokud se každá z nich vztahuje na jinou kategorii nákladů,
- b) pokud se použijí pro různé projekty, které tvoří součást operace, nebo
- c) pokud se použijí na jednotlivé po sobě jdoucí fáze jedné operace.

Částky, s nimiž uvedené metody zjednodušeného vykazování pracují, je nutné určit na základě:

1. přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu založené na:
 - a. statistických údajích nebo jiných objektivních informacích, nebo
 - b. ověřitelných historických údajích jednotlivých příjemců
 - c. nebo za použití jejich obvyklých postupů účtování nákladů;
2. metod a odpovídajících stupnic jednotkových nákladů, jednorázových částek a paušálních sazeb platných v rámci politik EU pro podobný druh projektu a příjemce;
3. metod a odpovídajících rozsahů jednotkových nákladů, jednorázových částek a paušálních sazeb, které se v rámci režimů pro granty financované výhradně členským státem uplatňují na podobný druh projektu a příjemce;
4. sazeb stanovených obecným nařízením nebo zvláštními pravidly danými specifickými nařízeními k příslušnému fondu.
5. metody návrhu rozpočtu předem schváleného poskytovatelem podpory za předpokladu, že podpora z veřejných zdrojů nepřesahuje 100 000 EUR.²⁹

V případě metody návrhu rozpočtu sestaveného případ od případu a předem dohodnutého s řídicím orgánem nebo v případě EZFRV orgánem odpovědným za výběr operací, pokud podpora nepřesahuje 100 000 EUR je návrh rozpočtu sestavený příjemcem posouzen poskytovatelem podpory zejména z hlediska jeho přiměřenosti v rámci hodnocení projektu a případně paušální sazby a částky stanoví individuálně pro každý projekt v rámci právního aktu o poskytnutí/převodu podpory.

V projektech spolufinancovaných z ESF a ERDF, u nichž výše podpory z veřejných zdrojů nepřesahuje částku 100 000 EUR, je dále stanovena **povinnost užít zjednodušené metody vykazování**³⁰. Tato povinnost se nevztahuje na operace zahrnující veřejnou podporu.

²⁸ Viz čl. 67, odst. 3 obecného nařízení

²⁹ Pro určení stropu pro částku v CZK je rozhodující přepočtení částky v EUR dle měsíčního kurzu Evropské komise platného v den vyhlášení výzvy. Měsíční účetní kurz Evropské komise, zveřejněný na <http://ec.europa.eu/budget/infocuro/>.

³⁰ V čl. 152, odst. 7 obecného nařízení je k této povinnosti stanovena možnost odkladu až 12 měsíců, případně po ohlášení Evropské komisi během této přechodné doby lze odklad prodloužit až do doby ukončení programu (nevztahuje se na podporu v rámci ESF do 50 000 EUR).

Při nastavování metodiky výpočtu paušálních sazeb a částek je poskytovatel podpory povinen spolupracovat s Platebním a certifikačním orgánem a rozhodnutí o jejich využití oznámit předem Národnímu orgánu pro koordinaci, a to nejlépe již ve fázi přípravy metodiky zjednodušeného vykazování výdajů, nejpozději však před vyhlášením výzvy, v rámci které je očekáván příjem projektů, které budou financovány paušálními platbami.

Použití zjednodušeného vykazování výdajů musí být potvrzeno v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory.³¹

4.2.1. STANDARDNÍ STUPNICE JEDNOTKOVÝCH NÁKLADŮ

Způsobilé výdaje vykazované prostřednictvím stupnice jednotkových nákladů se vztahují na všechny projekty, v rámci kterých je možné přesně stanovit výstup nebo výsledek a je možné výstupům či výsledkům řídicím orgánem přiřadit jednotkové náklady. Předpokladem zavedení této metody tedy je, aby byl výstup projektu měřitelný (např. délka nově postavené železniční trati, množství vypouštěných znečišťujících látek, počet proškolených osob, počet podpořených podniků apod.). Celková výše způsobilých výdajů se rovná součinu počtu dosažených jednotek výstupu a jednotkového nákladu na dosažení výstupu.

Na rozdíl od „jednorázové částky“ (viz kapitola 4.2.2.) není metoda „standardní stupnice jednotkových nákladů“ založena na apriorně definované celkové částce za daný výsledek operace, ale částka, která bude nakonec uhrazena příjemci, závisí na dosaženém množstevním výsledku. Čistě „výsledkově založený“ systém standardních stupnic jednotkových nákladů se může ukázat jako mimořádně rizikový, neboť výsledek projektu často nezávisí výlučně na kvalitě projektu a schopnosti jeho nositele dosáhnout stanovených výsledků.

Řídicí orgán může stanovit různé stupnice jednotkových nákladů, které lze uplatnit na různé činnosti (například jeden jednotkový výdaj na hodinu „teoretického školení“ na jednotlivce, další odlišný jednotkový výdaj na hodinu „praktického školení“ na účastníka apod.). Je možná kombinace různých standardních stupnic v rámci stejné operace, pokud různé stupnice jednotek pokrývají různé výdaje.

Výdaje spojené se základními potřebami a podporou osob, kterým byla poskytnuta dočasná ochrana nebo jiná přiměřená ochrana podle vnitrostátního práva v souvislosti s agresí Ruské federace na Ukrajině, lze v žádostech o platbu Komisi vykázat formou jednotkových nákladů dle pravidel stanovených v Obecném nařízení.

POSTUP PŘI STANOVENÍ STUPNICE JEDNOTKOVÝCH NÁKLADŮ

³¹ Viz čl. 125, odst. 3, písm. c) obecného nařízení

1. Řídicí orgán ex-ante taxativně vymezí, na které výstupy budou jednotkové náklady uplatněny.
2. Řídicí orgán stanoví výši jednotkových nákladů za jednotlivé výstupy na základě analýzy.
3. Jednotkové náklady na jednotlivé výstupy v rámci různých výzev k předkládání žádostí o podporu se mohou lišit.
4. Řídicí orgán nesmí v rámci příslušné výzvy k předkládání žádostí o podporu měnit výši jednotkových nákladů za výstupy, která jím byla stanovena ex-ante.
5. Kontrola způsobilých výdajů v procesu kontroly žádosti o platbu spočívá v posouzení dosažených kvantifikovatelných výstupů a výsledků a dodržování pravidel zjednodušených forem vykazování příjemcem.

Způsobilé výdaje budou uhrazeny na základě skutečně dosažených výstupů projektu, příp. výsledků aktivit projektu definovaných v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory dokumentované prostřednictvím příjemci dodané podpůrné dokumentace (např. zprávou o realizaci projektu, fotodokumentací, či jiným vhodným způsobem), nebo též ověřením projektu na místě. Konečná výše způsobilých výdajů projektu je přímo úměrná skutečně dosaženému výsledku aktivit. Snížení výsledku aktivity znamená snížení výše způsobilých výdajů. Řídicí orgán kontroluje správnost aplikování postupu výpočtu deklarované výše způsobilých výdajů. Účetní doklady, ani jiná dokumentace ekvivalentní důkazní hodnoty nejsou předmětem kontroly.

4.2.2. JEDNORÁZOVÉ ČÁSTKY PŘÍSPĚVKU Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ

Vykazování způsobilých výdajů prostřednictvím jednorázové částky je principiálně (ale ne výhradně) určené pro projekty s nižšími rozpočty (např. nízkorozpočtové projekty ESF, kde je cílem projektu školení vybrané cílové skupiny, zorganizování semináře, konference apod.). Výše způsobilých výdajů projektu vykázaných jako jednorázová částka je vyjádřena vždy nominálně jako paušální částka, která slouží k pokrytí výdajů spojených s dosažením předem stanoveného výstupu či výsledku. Pro určení stropu pro jednorázovou částku v CZK je rozhodující přepočtení částky v EUR dle měsíčního kurzu Evropské komise³² platného v den vyhlášení výzvy.

Hlavní rozdíl mezi jednorázovými částkami a systémem standardních stupnic jednotkových nákladů je v tom, že platba příjemce není úměrná množství dosažených výstupů. V případě standardních stupnic jednotkových nákladů platí, že když se sníží jejich množství, sníží se úměrně k tomu i proplacená částka. **V případě jednorázových částek toto „proporcionální propojení“ mezi množstvími a platbami neplatí.** Úhrada jednorázové

³² Měsíční účetní kurz Evropské komise, zveřejněný na <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/>.

částky je totiž vázána na dosažení předem stanoveného cíle projektu. V případě, že jej není dosaženo, není možno vyplatit z jednorázové částky nic, i přesto, že příjemci podpory reálné náklady vznikly. **Právní akt o poskytnutí/převodu podpory je proto třeba sepsat velmi pečlivě tak, aby bylo pro příjemce jasně stanoveno, za jakých podmínek bude uhrazena paušální jednorázová částka³³ a co nastane v případě, že tyto podmínky (v podobě dosažení stanoveného cíle) nebudou ze strany příjemce splněny.**

Vhodnou metodou stanovení jednorázové částky je výpočet na základě analýzy historických dat nebo na základě analýzy návrhu rozpočtů žadatelů v minulosti a jeho srovnání s očekávanými výsledky.

POSTUP PŘI STANOVENÍ JEDNORÁZOVÉ ČÁSTKY

1. Řídicí orgán stanoví maximální výši jednorázové částky na projekt v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu způsobem popsáním v čl. 67, odst. 5 obecného nařízení. Jednorázová částka může být složena z několika dílčích jednorázových částek vázících se na různé aktivity projektu.
2. Maximální výši jednorázové částky na jeden projekt v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu není možné měnit. Maximální výše jednorázové částky na projekt se může v rámci různých výzev k předkládání žádostí o podporu lišit.
3. Řídicí orgán stanoví předem (v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory) maximální výši způsobilých výdajů, které budou žadatelem / příjemcem vykazovány jako jednorázová částka a podmínky pro její vyplacení.
4. Řídicí orgán může aplikovat jednorázové částky na několik aktivit projektu.

Způsobilé výdaje budou uhrazeny na základě skutečně dosažených výstupů projektu, které byly předem stanoveny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory. Úhrada způsobilých výdajů aktivity je podmíněna dosažením plánovaného výsledku aktivity, v jiném případě způsobilé výdaje vázané na danou aktivitu nebudou uhrazeny v žádné (ani dílčí) výši.

Výstupy projektu jsou příjemcem dokladovány prostřednictvím podpůrné dokumentace (např. zprávou o realizaci projektu, fotodokumentací), resp. kontrolou projektu na místě či jiným vhodným způsobem. Účetní doklady, ani jiná dokumentace ekvivalentní důkazní hodnoty nejsou předmětem kontroly.

³³ Viz čl. 125, odst. 3, písm. c) obecného nařízení

4.2.3. FINANCOVÁNÍ PAUŠÁLNÍ SAZBOU

Jedním ze způsobů zjednodušeného vykazování výdajů je jejich stanovení na základě paušální sazby, která se určí prostřednictvím procentního podílu z jedné nebo více stanovených kategorií výdajů.

Pokud realizace projektu vede ke vzniku **nepřímých nákladů**, lze tyto náklady vypočítat prostřednictvím jedné z následujících paušálních sazeb:

- a) paušální sazbou až do výše 25 % způsobilých přímých nákladů, přičemž tato sazba se vypočte na základě přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu nebo metody, která se v rámci režimů pro granty financované výhradně členským státem uplatňují na podobný druh projektu a příjemce;
- b) paušální sazbou až do výše 15 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance bez nutnosti dokládání způsobu výpočtu sazby poskytovatelem podpory;
- c) paušální sazbou způsobilých přímých nákladů na základě stávajících metod a odpovídajících sazeb platných v rámci politik EU pro podobný druh projektu a příjemce.

Stanovení výše nepřímých nákladů podle výše uvedených způsobů se vztahuje na všechny ESI fondy.

Kromě toho lze použít paušální sazbu až do výše 40 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance za účelem pokrytí zbývajících nákladů na projekt bez nutnosti dokládání způsobu výpočtu sazby poskytovatelem podpory U operací podporovaných z ESF se platy a příspěvky vyplácené účastníkům považují za dodatečně způsobilé náklady nezahrnuté do paušální sazby.

Náklady na zaměstnance je možné vypočítat v rámci projektu paušálně až do výše 20 % jiných přímých nákladů, než jsou náklady na zaměstnance v rámci uvedeného projektu, bez nutnosti dokládání způsobu výpočtu sazby poskytovatelem podpory.

Podmínkou využití paušální sazby pro nepřímé výdaje je přesné vymezení přímých a nepřímých výdajů ze strany poskytovatele podpory. Celková výše nepřímých způsobilých výdajů se rovná procentnímu podílu paušální sazby ze skutečně vynaložených přímých způsobilých výdajů projektu.

Paušální sazba by měla zohledňovat jednak velikost projektu, a jednak míru outsourcingu ze strany příjemce podpory. Obecně platí, že nepřímé náklady klesají (relativně) se vzrůstajícím velikostí projektu, a také podílem činností realizovaných dodavatelsky (nikoliv vlastními silami příjemce). Dopad outsourcingu na výši nepřímých nákladů je vhodné analyzovat předem (např. na základě analýzy vzorku rozpočtů již v minulosti realizovaných projektů).

Nepřímé náklady v paušální sazbě jsou považovány za reálné náklady. Jakmile jsou přímé náklady jasně definovány v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory a řádně podloženy příjemci pomocí účetních, daňových či jiných dokladů, **mohou příjemci při vykazování**

nepřímých nákladů spojených s daným projektem uplatnit dohodnutou paušální sazbu (bez jakéhokoliv dalšího zdůvodňování).

POSTUP PŘI STANOVENÍ NEPŘÍMÝCH ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ VYKÁZANÝCH PROSTŘEDNICTVÍM PAUŠÁLNÍ SAZBY

1. Řídicí orgán ex-ante taxativně vymezí přímé způsobilé výdaje a nepřímé způsobilé výdaje (nejpozději v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory) za účelem zabránění dvojího financování způsobilých výdajů a minimalizace rizika nesprávného zařazování způsobilých výdajů.
2. Následně řídicí orgán stanoví paušální sazbu pro nepřímé výdaje, jejíž aplikací lze dosáhnout maximální výše nepřímých způsobilých výdajů, způsobem popsáným v čl. 67, odst. 5 obecného nařízení.
3. Řídicí orgán musí možnost uplatnění nepřímých výdajů paušální sazbou definovat ve výzvě k předkládání žádostí o poskytnutí podpory.
4. Řídicí orgán může na základě provedené analýzy v rámci různých výzev k předkládání žádostí o poskytnutí podpory stanovit rozdílnou výši paušální sazby.
5. Před samotným podpisem právního aktu o poskytnutí podpory může řídicí orgán maximální výši paušální sazby stanovenou ve výzvě snížit na základě vyjednávání s žadatelem. Obdobně ve fázi kontroly způsobilých výdajů může poskytovatel na základě skutečné míry externího pořizování služeb (tzv. outsourcing) tuto sazbu příjemci snížit. Pravidla ke snížení paušální sazby oproti výzvě před podpisem právního aktu a v rámci kontroly způsobilých výdajů musí být srozumitelně popsána v dokumentaci určené pro žadatele a příjemce.

Absolutní konečná výše nepřímých způsobilých výdajů je přímo úměrná skutečně vynaloženým přímým způsobilým výdajům. Proto je v rámci kontroly předložené žádosti o platbu nutné ověřit výši skutečně vzniklých a doložených přímých způsobilých výdajů a následně povést kontrolu správné aplikace výše paušální sazby. Při kontrole výše nepřímých způsobilých výdajů řídicí orgán nekontroluje účetní doklady, ani jinou podpůrnou dokumentaci vztahující se k nepřímým výdajům příjemce, ale ověřuje skutečnou výši přímých nákladů. Pokud z nějakého důvodu dojde ke snížení celkových přímých nákladů projektu, je nutné snížit i celkovou výši proplacených nepřímých nákladů.

Je založené na splnění podmínek souvisejících s dosažením pokroku při provádění nebo dosažení cílů programů stanovených aktem v přenesené pravomoci.³⁴

³⁴ Akt v přenesené pravomoci přijatý podle odstavce 5 čl. 67 obecného nařízení.

5. PRAVIDLA ZPŮSOBILOSTI PRO NĚKTERÉ DRUHY VÝDAJŮ

Za účelem jednotného přístupu k posuzování způsobilosti některých výdajů jsou stanovena níže uvedená specifická pravidla či omezení. Jejich stanovení má zajistit jednotné uplatňování pravidel způsobilosti u všech programů.

V rámci specifické úpravy jsou řešeny

1. věcné příspěvky,
2. odpisy,
3. daň z přidané hodnoty,
4. osobní náklady,
5. leasing,
6. finanční výdaje, správní a jiné poplatky,
7. pořízení nemovitostí.

5.1. VĚCNÉ PŘÍSPĚVKY

Za věcný příspěvek je pro účely úpravy způsobilosti považováno poskytnutí stavebních prací, zboží, služeb, pozemků, staveb a neplacené dobrovolné práce.

Tyto věcné příspěvky mohou být způsobilé do výše příjemcova kofinancování investičních výdajů (platí pro investiční věcný příspěvek) a do výše příjemcova kofinancování neinvestičních výdajů (platí pro neinvestiční věcný příspěvek) a to za předpokladu, že jejich způsobilost umožní pravidla daného programu, a zároveň

1. veřejná podpora poskytnutá na projekt, jehož součástí jsou věcné příspěvky, nesmí po odečtení věcných příspěvků přesáhnout celkové způsobilé výdaje na konci projektu;³⁵
2. hodnota přisuzovaná věcným příspěvkům nepřesahuje ceny obvyklé na dotyčném trhu;
3. hodnotu a poskytnutí věcného příspěvku lze nezávisle posoudit a ověřit;
4. v případě poskytnutí pozemků nebo stavby hodnotu osvědčuje nezávislý kvalifikovaný odborník nebo náležitě oprávněný úřední orgán, přičemž tato hodnota nesmí překročit limit 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt;³⁶
5. v případě věcných příspěvků ve formě neplacené práce se hodnota této práce určuje na základě ověřeného objemu vynaložené pracovní doby a sazby používané při odměňování za rovnocennou práci.

³⁵ Tj. financování z veřejných zdrojů nesmí na konci projektu převyšovat skutečně vzniklé a uhrazené výdaje, tedy částku bez způsobilých výdajů v podobě věcných příspěvků.

³⁶ Limit 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu pro poskytnutí pozemku nebo stavby se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí. Tato výjimka (z limitu 10 %) platí pro tyto programy i v případě výdajů na pořízení nemovitosti (viz čl. 69, odst. 3, písm. b obecného nařízení).

6. věcným příspěvkem nemůže být majetek ani nemovitost, jež byl pořízen z dotace EU v rámci projektu (operace), jehož realizace ještě probíhá a nebo se nachází ve fázi udržitelnosti.

V případě, že projekt umožňuje vklad příjemce pomoci v podobě věcného příspěvku, je zapotřebí pro účely doložení způsobilých výdajů prokázat jak vlastnictví, tak hodnotu tohoto věcného příspěvku. Vlastnický vztah k nemovitosti je dokládán obvykle *výpisem z katastru nemovitostí*.³⁷ V případě, že vlastnické právo není ještě zaneseno do katastru nemovitostí, je možné doložit vlastnictví prostřednictvím návrhu na vklad do katastru nemovitostí potvrzeného katastrálním úřadem a smlouvou o nabytí vlastnického práva (např. kupní smlouva, smlouva darovací). Ocenění nemovitosti je dokládáno prostřednictvím *znaleckého posudku*, který je vyhotoven soudním znalcem podle zákona o oceňování majetku a související platné legislativy. Tento posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem zahrnutí (použití) nemovitosti do projektu. Vlastnictví jiného majetku (než nemovitostí, které se evidují v katastru nemovitostí) je z hlediska požadovaných účetních dokladů řádně doloženo například předložením inventární/skladní karty majetku. Hodnota vloženého materiálu by měla být taktéž doložena a oceněna předložením znaleckého posudku, který je vyhotoven soudním znalcem podle zákona o oceňování majetku a související platné legislativy. Tento posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem zahrnutí (použití) věcného příspěvku do projektu. Hodnota neplacené dobrovolné práce (nebo výzkumné/odborné činnosti) se určuje na základě vynaloženého času a obvyklé hodinové a denní sazby za provedenou práci v místě realizace projektu.

5.2. ODPISY

Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku používaného pro účely projektu jsou způsobilým výdajem za dobu trvání projektu za předpokladu, že nákup takového majetku není součástí způsobilých výdajů na projekt.

Pro účely posuzování způsobilosti výdajů se za způsobilý výdaj považuje **daňový odpis** (vypočtený ze vstupní ceny majetku) maximálně do výše poměrné části ročních odpisů stanovené s přesností na měsíce či dny připadající na dobu realizace projektu. Pokud se majetek využívá pro realizaci projektu pouze z části, uvedené odpisy se zahrnou do způsobilých výdajů pouze v alikvotní části.

Odpisy lze za způsobilé považovat za předpokladu splnění kumulativních podmínek³⁸

- a) umožňují to pravidla způsobilosti programu;

³⁷ Platí pro nemovitosti, které se evidují v katastru nemovitostí v souladu se zákonem č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky,.

³⁸ Viz čl. 69 odst. 2 obecného nařízení.

- b) výše výdajů je doložena účetními doklady, jejichž důkazní hodnota je rovnocenná fakturám;³⁹
- c) náklady se týkají výhradně období, ve kterém je projekt realizován;
- d) na pořízení odepisovaného majetku nebyly použity granty z veřejných zdrojů.

5.3. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Daň z přidané hodnoty je obecně jako všechny daně nezpůsobilá pro příspěvek z ESI fondů, s výjimkou případů, kdy není podle vnitrostátních předpisů navratitelná. DPH je tak způsobilá pro příjemce, kteří si nemohou nárokovat odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu, vymezený v § 72 až § 79e zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Mohou-li si příjemci nárokovat odpočet DPH v poměrné či případně krácené výši, je DPH způsobilá pouze v rozsahu, ve kterém nebylo možné nárok uplatnit. Dále je DPH způsobilá pro příjemce, kteří nemohou využít institut vrácení daně dle § 80, § 80a nebo § 82 až § 86a tohoto zákona. V souvislosti se změnou v přístupu posuzování způsobilosti DPH ze strany Evropské komise⁴⁰ lze takto postupovat i u operací, u nichž byla podána / schválená žádost v rámci výzvy, která je ve stavu otevřená, a to za předpokladu, že daný postup poskytovatel podpory umožní.

Způsobilá daň z přidané hodnoty se vztahuje pouze k plněním, která musí být sama považována za způsobilá. V případě, že je plnění způsobilé pouze z alikvotní části, pak je daň z přidané hodnoty vztahující se k tomuto plnění způsobilá ze stejné alikvotní části.

5.4. OSOBNÍ NÁKLADY

Základním způsobilým výdajem v oblasti osobních nákladů jsou mzdové náklady – hrubá mzda, plat nebo odměna z dohod zaměstnanců pracujících na projektu⁴¹ (popř. její alikvotní část odpovídající zapojení zaměstnance do realizace daného projektu) včetně náhrad, resp. příplatků či jiných benefitů, které zaměstnanci náležejí na základě právního předpisu, kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu zaměstnavatele upravujícího pracovní či služební poměr (např. za dovolenou, práci přesčas, práci ve svátek, dále odměny/prémie za činnosti s projektem související apod.).

³⁹ Příjemce, který uplatňuje odpisy jako způsobilý výdaj, je povinen doložit pořizovací cenu odepisovaného majetku například prostřednictvím inventurní karty majetku. Inventurní karta majetku zpravidla obsahuje informace nejen o pořizovací ceně majetku a jejich jednotlivých složkách, ale též o počátku odepisování, době odepisování majetku dle přiřazené odepisové skupiny a o sazbách pro účely výpočtu odpisů apod.

⁴⁰ V návaznosti na závěry vycházející z Rozsudku Evropského soudního dvora ve věci T-357/19 Itálie vs. Evropská komise.

⁴¹ Za projekt je považován i mzdový projekt Operačního programu Technická pomoc či mzdový projekt realizovaný z prostředků prioritní osy (resp. opatření v případě PRV a OP Rybářství) Technická pomoc programů financovaných z ESI fondů.

Mezi benefity, které jsou způsobilé pro úhradu z ESI fondů, se řadí i příspěvek zaměstnavatele na stravování zaměstnance (formou stravenek) na základě kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu zaměstnavatele. Způsobilá je pouze část příspěvku, kterou hradí zaměstnavatel, do výše 55 % ceny jednoho jídla za jednu směnu, maximálně však do výše 70 % stravného vymezeného pro zaměstnance v § 6 odst. 7 písm. a) zákona o daních z příjmů při trvání pracovní cesty 5 až 12 hodin. Příspěvek na stravování je způsobilý, pouze pokud přítomnost zaměstnance v práci během této stanovené směny trvá alespoň 3 hodiny.⁴² Nezpůsobilá pro úhradu z ESI fondů je pouze ta část příspěvku na stravování, kterou si zaměstnanec hradí sám, avšak v případě, že je odvod do FKSP v rámci ESI fondů nárokován samostatně, tak v rámci stravenky již tento podíl za FKSP také není způsobilý, aby nedocházelo ke dvojímu financování.

Dále jsou způsobilým výdajem zákonem (či jiným právním předpisem) stanovené povinné výdaje zaměstnavatele za zaměstnance pracujícího na daném projektu, popř. jejich alikvotní část odpovídající zapojení zaměstnance do realizace daného projektu.

Pracovní úvazky zaměstnance se nesmí časově překrývat a není možné, aby byl placen za stejnou činnost vícekrát. Úvazek osoby, u které je odměňování i jen částečně hrazeno z prostředků ESI fondů, může být maximálně 1,0 (v relevantních a oprávněných případech maximálně 1,2) v součtu u všech subjektů (příjemce a partneři) zapojených do daného projektu (tj. součet veškerých úvazků zaměstnance u zaměstnavatele/ů včetně případných DPP a DPČ nesmí překročit uvedenou výši pracovního úvazku), a to po celou dobu zapojení daného pracovníka do realizace projektu.⁴³

Za způsobilé výdaje lze např. považovat i tzv. náhrady mzdy nebo platu, které jsou vypláceny v případě, že se na straně zaměstnance vyskytnou osobní překážky v práci či službě. Za takové překážky na straně zaměstnance lze považovat např. překážku v práci spočívající ve zdravotní indispozici (tzv. indispoziční volno), dále např. vyšetření nebo ošetření u lékaře, svatba, narození dítěte, promoce, účast na pohřbu rodinného příslušníka apod. Rozsah překážek na straně zaměstnance a konkrétní podmínky poskytování veškerých náhrad mzdy nebo platu⁴⁴ jsou určeny buď právním předpisem, kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem zaměstnavatele.

⁴² V návaznosti na § 24 odstavec 2 písmeno j) zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení se vztahuje pouze na poskytování příspěvků na stravenky nad rámec toho, co je placeno z FKSP.

⁴³ Při ověřování dodržení pravidla se vychází z textů všech pracovně právních vztahů platných v době realizace projektu, včetně těch, které byly uzavřeny před zahájením realizace projektu.

⁴⁴ Výše náhrady mzdy či platu je vždy způsobilá v celé své poměrné výši dle zapojení zaměstnance na projektu, bez ohledu na faktory mající bezprostřední vliv na určení/výpočet výše náhrad (například jiný zdroj financování v předchozím čtvrtletí roku, krácení nezpůsobilých mzdových výdajů za předchozí období apod.). Ustanovení se vztahuje i na náhrady mzdy či platu v předchozích obdobích před vydáním této aktualizace MP.

V projektech spolufinancovaných z ESI fondů je způsobilým výdajem dovolená, na niž zaměstnanci v návaznosti na míru jeho zapojení do realizace projektu vznikl nárok v jednom kalendářním roce, ale z důvodu překážek v práci na straně zaměstnance nebo z důvodu naléhavých provozních důvodů na straně zaměstnavatele byla tato dovolená převedena a čerpána až v roce následujícím. Dovolená převedená do následujícího roku musí být vyčerpána dle § 218 odstavce 2) zákona 262/2006 Sb. (zákoník práce) v tomto roce nejpozději do 31. 12. a při jejím čerpání je postupováno v souladu s další platnou legislativou, evropskými nařízeními, kolektivní smlouvou a interními předpisy.

Způsobilost výdajů zůstává zachována i v případě, že k čerpání dovolené dochází v době realizace jiného projektu, než za kterého na ni vznikl zaměstnanci nárok, za podmínky hrazení této nevyčerpané dovolené ze zdrojů v rámci stejného programu. V případě změny služebního zařazení státního zaměstnance a jeho následném zařazení na jiné služební místo v rámci jiného služebního úřadu a za podmínky, že státnímu zaměstnanci zůstane dle platné legislativy⁴⁵ a za dodržení výše uvedených podmínek zachován nárok na vyčerpání zbylé dovolené i na novém služebním místě, lze považovat tyto výdaje za způsobilé. Při výpočtu výše tohoto výdaje je postupováno dle platných zákonů, předpisů a dle podmínek projektu, v rámci kterého je dovolená čerpána.

Způsobilé jsou osobní náklady za období, po které se pracovník přímo aktivně nepodílí na projektu, přestože jeho pracovní/služební poměr trvá (např. náhrada mzdy/platu v době pracovní neschopnosti, proplácení či čerpání řádné dovolené mezi mateřskou dovolenou a rodičovskou dovolenou nebo doba zařazení mimo výkon státní služby z organizačních důvodů apod.), pokud nárok na jejich úhradu přímo vyplývá z platné legislativy.

Osobní náklady jsou způsobilé za předpokladu, že splňují základní principy způsobilosti výdajů, jsou placeny v souladu s platnými právními předpisy a představují pro příjemce skutečný výdaj projektu. Osobní náklady by neměly přesáhnout obvyklou výši v daném oboru, čase a místě, a pokud ji převyšují, je nezbytné ji náležitě odůvodnit. Výše způsobilých osobních výdajů (stejně jako výdajů jiného druhu) může být upravena z rozhodnutí poskytovatele v případě, že výše výdaje vykázaná příjemcem nespĺňuje požadavek souladu s principem přiměřenosti výdaje.

Výdaje, které **nejsou způsobilými výdaji**, jsou zejména

- mzdové náklady zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu nepodílí, (v případě řídicích pracovníků je potřeba posuzovat jejich skutečné zapojení do realizace projektu. Osobní náklady na zaměstnance v pozicích statutárních zástupců (ministra, náměstka, hejtmána atd.), kteří nejsou přímo zapojeni do realizace aktivit projektů, resp. jsou zapojeni pouze formálně, nelze považovat za způsobilé),

⁴⁵ Zejména Část devátá „Dovolená“ zákoník práce (§ 211 - 223)

- u zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu podílí jen částí svého pracovního úvazku, část osobních nákladů, která vzniká při výkonu činnosti nesouvisející s realizací projektu.

U zaměstnance, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru, v některých případech zákon stanoví povinnost úhrady odstupného, a to včetně stanovení jeho minimální výše. Pro příspěvek z ESI fondů je, pakliže je odstupné způsobilé, způsobilé pouze do zákonem uvedené minimální výše. Odstupné je způsobilé za dodržení všech pravidel způsobilosti výdajů. Stejným způsobem je postupováno v případě odchodného a odbytného dle zákona č. 234/2014 Sb. o státní službě.

Dojde-li k překrytí pracovních poměrů dvou zaměstnanců podílejících se na realizaci projektu spolufinancovaného z ESI fondů za účelem nahrazení jednoho druhým, lze osobní náklady obou těchto zaměstnanců považovat za způsobilé pro příspěvky z ESI fondů maximálně po dobu 2 měsíců.⁴⁶

Příjemce je povinen zajistit, aby transakce související s projektem, zejména příjmy a výdaje, byly v rámci účetnictví jasně identifikovatelné. Proto je nezbytné, aby příjemce vedl evidenci osobních nákladů způsobem, který mu umožní oddělit výdaje související výlučně s projektem a tyto výdaje zaúčtovat na základě příslušných dokladů. Z předložených dokladů (jejich forma a obsah se může lišit u jednotlivých účetních jednotek) dokládajících výši způsobilých osobních nákladů musí vždy jednoznačně vyplynout celková výše způsobilých osobních nákladů s vazbou výhradně na daný projekt.

V souladu s výše uvedeným mohou sloužit k doložení celkových způsobilých osobních nákladů v rámci projektu např.:

- výplatní a zúčtovací listiny, které jsou vyhotovovány za období 1 měsíce a obvykle obsahují údaje o hrubé mzdě za sledované období (včetně jednotlivých složek), o odvodech sociálního a zdravotního pojištění, o záloze na daň z příjmů fyzických osob a o dalších srážkách (spoření, splátkách půjček apod.) a ostatních položkách, které se nezdaňují (dávky nemocenského pojištění) apod. Z těchto účetních dokladů musí být zřejmá výše osobních nákladů s vazbou na daný projekt.
- mzdové rekapitulace či jiné vhodné formy⁴⁷ doložení celkových způsobilých mzdových nákladů zaměstnanců (např. rozpis mzdových nákladů) za sledované období.

⁴⁶ Překryv úvazků na jednom služebním místě se řídí platnou legislativou, tedy zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě, vč. prováděcích právních a služebních předpisů. Pro upřesnění uvádíme, že v době vydání tohoto metodického pokynu tento překryv nebylo možné realizovat.

⁴⁷ Vymezení těchto forem je v kompetenci jednotlivých poskytovatelů podpory

Z předložených dokladů (jejich forma se může u jednotlivých příjemců lišit) musí být zřejmá zejména:

- výše odpracovaných dnů, případně počet odpracovaných hodin zaměstnanci na daném projektu za sledované období,
- způsobilá hrubá mzda zaměstnanců odpovídající pracovnímu vytížení zaměstnance na daném projektu za sledované období,
- výše způsobilého pojistného na sociální a zdravotní pojištění hrazeného zaměstnavatelem za zaměstnance v poměru ke způsobilé hrubé mzdě zaměstnance.

5.5. LEASING

Leasing je způsob financování spočívající v pronájmu předmětu nutného pro realizaci projektu na předem stanovenou dobu za dohodnutou odměnu, který je v případě finančního leasingu spojený s právem či povinností převodu vlastnictví předmětu leasingu na nájemce. Rozlišujeme dva základní druhy leasingu

1. finanční leasing – pronájem movité nebo nemovité věci, po jehož skončení přechází předmět leasingu za dohodnutou kupní cenu do vlastnictví nájemce;
2. operativní leasing – pronájem movité nebo nemovité věci, po jehož skončení se předmět leasingu zpravidla vrací pronajímateli.

5.5.1. FINANČNÍ LEASING

Základní pravidlo pro oblast finančního leasingu stanoví, že finanční leasing je způsobilým výdajem pouze v případě, pokud je způsobilý pro spolufinancování z ESI fondů také předmět tohoto leasingu.

U leasingových smluv s doložkou o odkupu (nebo u smluv stanovujících minimální leasingové období o délce odpovídající životnosti investice, která je předmětem smlouvy) nesmí částka způsobilá ke spolufinancování z ESI fondů a národních veřejných zdrojů přesáhnout tržní hodnotu investice, která je předmětem leasingu. Daně a finanční činnost pronajímatele související s leasingovou smlouvou nejsou způsobilými výdaji. Způsobilým výdajem jsou pouze splátky vztahující se k období realizace projektu.

Pokud není předmět leasingu využíván pouze pro účely projektu, je způsobilá pouze alikvotní část leasingových splátek za příslušné období.

5.5.2. OPERATIVNÍ LEASING

Operativní leasing je způsobilým výdajem i v případě, že předmět tohoto leasingu není způsobilý pro spolufinancování z ESI fondů. V tomto případě je nutné prokázat, že předmět leasingu je nezbytný pro realizaci projektu. Pokud poskytovatel podpory zařadí operativní

leasing mezi způsobilé výdaje, je doporučeno upřesnit, jaké předměty lze touto formou financovat, nebo uvést, které předměty touto formou financovat nelze (případně je možné uvést obojí).

Způsobilé jsou pouze splátky, které se vztahují k období realizace projektu a současně k období, po které byl předmět leasingu pro daný projekt využíván. Pokud není předmět leasingu využíván pouze pro účely projektu, je způsobilá pouze alikvotní část leasingových splátek za příslušné období. U tohoto typu leasingových smluv musí být nájemce schopen prokázat, že smlouva byla nejhospodárnější metodou k získání zařízení, tj. využití operativního leasingu musí být finančně nejvýhodnějším řešením pro projekt. Z tohoto důvodu není způsobilým výdajem na leasing ta část výdajů, o kterou přesahují výdaje na leasing výši výdajů, které by představoval běžný pronájem stejného předmětu v daném čase a místě.

K prokázání způsobilých výdajů slouží například leasingová/nájemní smlouva, splátkový kalendář, přijaté faktury vystavené na jednotlivé splátky a dále doklad o zaplacení příslušných splátek (výpis z bankovního účtu). Pokud není předmět využíván pouze pro daný projekt nebo jeho využití není totožné s dobou realizace projektu, je příjemce povinen doložit výpočet poměrné části leasingu/nájmu, kterou si nárokuje jako způsobilou. Z tohoto výpočtu musí být zřejmá doba, po kterou byl předmět leasingu/nájmu využíván pro daný projekt, skutečná výše splátek leasingu/nájemného za rok, metodika výpočtu způsobilého leasingu/nájemného po období realizace projektu a dále celková výše způsobilého leasingu/nájemného. Všechny výše uvedené podmínky jsou platné též pro finanční leasing.

5.6. FINANČNÍ VÝDAJE, SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Obecnou podmínkou způsobilosti finančních výdajů a poplatků je jejich nevyhnutelnost a přímá vazba na projekt, příp. požadavek poskytovatele podpory na jejich vynaložení v souvislosti s projektem. Tato podmínka se vztahuje i na pojištění majetku a na správní a místní poplatky, jako jsou např. poplatky za zápis do katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku, vydání stavebního povolení, výpis z rejstříku trestů, odvody za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu, notářské poplatky, atd. Poplatek Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže při podání podnětu je způsobilý pouze v odůvodněných případech. Konkrétní poplatky, které budou u jednotlivých programů považovány za způsobilé výdaje, může specifikovat poskytovatel podpory dle charakteru programu. Kromě pojištění majetku a správních a místních poplatků s přímou vazbou na projekt jsou způsobilými výdaji zejm. také:

- bankovní poplatky za mezinárodní finanční transakce,
- výdaje za zřízení a vedení účtu nebo účtů a za finanční transakce na tomto účtu, pokud je pro realizaci projektu vyžadováno zřízení a vedení zvláštního účtu nebo účtů;
- výdaje na bankovní záruky nebo záruky poskytnuté jinými finančními institucemi v rozsahu stanoveném právními předpisy ČR nebo právními předpisy EU.

Nezpůsobilým výdajem jsou úroky z dlužných částek, pokuty a penále.

5.7. EXTERNÍ SLUŽBY (OUTSOURCING)

Pro subjekty implementační struktury ESI fondů platí povinnost využívat k plnění svých cílů především vlastní administrativní kapacitu. Využití služeb externích dodavatelů (outsourcingu) je omezeno na specifické činnosti, které není buď možné, nebo účelné, hospodárné a efektivní zabezpečit interní administrativní kapacitou v případě činností, které přímo souvisejí s výkonem funkce výše uvedených subjektů v rámci implementační struktury ESIF. Tato omezení jsou podrobněji stanovena v Metodickém pokynu k rozvoji lidských zdrojů v programovém období 2014-2020 a v programové období 2007-2013.

5.8. POŘÍZENÍ NEMOVITOSTI

Do skupiny nemovitostí v tomto oddílu řadíme

1. pozemky a
2. stavby.

Při pořizování nemovitosti je nutné rozlišit, o jakou nemovitost se jedná. Zda o pozemek, stavbu nebo právo stavby. Pro nákup pozemku je nutné uplatnit limit 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt, pro nákup stavby nebo práva stavby nikoliv, viz níže. Vždy je v této situaci nutné zohledňovat základní princip účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti.

V návaznosti na zákon č. 254/2016, kterým se mění zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí je daň z nabytí nemovitých věcí v současné době placena při koupi nemovitosti kupujícím, přičemž tato jednorázová daň je považována za součást vynaloženého výdaje s přímou vazbou na projekt, která je nezbytná pro realizaci projektu. Daň z nabytí nemovitých věcí je tedy způsobilá pro hrazení z prostředků ESI fondů.

5.8.1. NÁKUP POZEMKU

Náklady na **nákup pozemku** jsou způsobilým výdajem v případě, že jsou splněny kumulativně následující podmínky:

- a) pořizovací cena pozemku včetně ceny stavby, která je jeho součástí, nebo ceny práva stavby na pozemku může být s výjimkou postupu dle písmene b) této části, započtena maximálně do výše 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt,⁴⁸
- b) pozemek včetně stavby, která je jeho součástí, nebo právo stavby váznoucí na tomto pozemku bude oceněn znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců před pořizováním nemovitosti) vyhotoveným dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování

⁴⁸ Limit 10 % se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí.

majetku, ve znění pozdějších předpisů, v relevantních případech postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, pro účely vykazování v rámci projektu spolufinancovaného z fondů EU lze vykázat cenu pozemku a cenu stavby nebo práva stavby odděleně. V těchto případech se limit 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt na cenu stavby nebo práva stavby neuplatní.

- c) způsobilým výdajem je pořizovací cena maximálně však do výše ceny zjištěné znaleckým posudkem, v relevantních případech do výše ceny určené postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.

U EFRR ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech může poskytovatel podpory povolit vyšší procentuální sazbu dle bodu a) pro projekty týkající se ochrany životního prostředí⁴⁹.

U ESF není možno spolufinancovat nákup pozemku. Tímto není dotčena možnost nákupu pozemku z ESF pomocí křížového financování.

Výdaje, které nejsou způsobilými výdaji, jsou zejména:

- ta část pořizovací ceny pozemku včetně ceny stavby, která je jeho součástí nebo ceny práva stavby na něm váznoucí, která je vyšší než 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt v případech, kdy není cena stavby nebo práva stavby vykazována odděleně,
- ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem, v relevantních případech než cena určená postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.

S nákupem pozemků je obvykle spojena následující dokumentace: kupní smlouva, popř. smlouva o smlouvě budoucí kupní, návrh na vklad do katastru nemovitostí a vyznění příslušného katastrálního úřadu o zapsání vlastnického práva k pozemku do katastru nemovitostí. Z hlediska posouzení časové způsobilosti nákupu pozemku je rozhodující datum vkladu práva do katastru nemovitostí (datum, ke kterému má vklad právní účinky). Pokud tedy datum vkladu vlastnického práva do katastru splňuje časový test způsobilosti, není rozhodující, zda byla smlouva o koupi pozemku sepsána mimo rámec časové způsobilosti.

V případě, že vlastnické právo není ještě zaneseno do katastru nemovitostí, je možné doložit vlastnictví prostřednictvím návrhu na vklad do katastru nemovitostí potvrzeného katastrálním úřadem a smlouvou o nabytí vlastnického práva (např. kupní smlouva, smlouva darovací). Před žádostí o závěrečnou platbu musí být však výpis z katastru nemovitostí doložen.

⁴⁹ Viz čl. 69 odst. 3 písm. b) obecného nařízení.

5.8.2. NÁKUP STAVBY NEBO PRÁVA STAVBY

Náklady na **nákup stavby nebo práva stavby**⁵⁰, jsou způsobilé výdaje za těchto kumulativních podmínek:

- a) cena stavby nebo práva stavby bude oceněna znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců před pořízením stavby) vyhotoveným dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, v relevantních případech postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, právo stavby je nezbytné zajistit po dobu nezbytně nutnou pro splnění cílů programu
- b) způsobilým výdajem je pořizovací cena maximálně však do výše ceny zjištěné znaleckým posudkem, v relevantních případech do výše ceny určené postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů
- c) stavba vyhovuje všem zákonným předpisům, především stavebním, hygienickým, bezpečnostním, a zejména ustanovením stavebního zákona a prováděcích vyhlášek s výjimkou případů, kde je součástí projektu úprava stavby za účelem jejího uvedení do souladu s uvedenými předpisy.

Poskytovatel podpory může ve výjimečných a řádně odůvodněných případech povolit nákup staveb nebo práv stavby, které jsou pro účely projektu určeny k demolici. V tomto případě se aplikují podmínky a) a b).

U ESF není možno spolufinancovat nákup staveb ani práv stavby. Tímto není dotčena možnost pořízení staveb nebo práv stavby z ESF pomocí křížového financování.

Výdaj, který není způsobilým výdajem, je zejména ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem.

V případě, že se stavba eviduje v katastru nemovitostí dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, je rozhodným okamžikem pro posouzení časové způsobilosti pořízení stavby nebo práv stavby datum vkladu práva do katastru nemovitostí (datum, ke kterému má vklad právní účinky) analogicky jako u nákupu pozemků (viz výše).

V ostatních případech, kdy se daná stavba neeviduje v katastru nemovitostí, je rozhodující okamžik pro posouzení časové způsobilosti pořízení stavby datum přechodu nebo převodu vlastnických práv.

⁵⁰ Dle § 1240 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

V závislosti na stupni dokončení stavby a účelu použití předkládá příjemce následující dokumenty:

- u staveb, u nichž je již vydán kolaudační souhlas nebo rozhodnutí o předčasném užití stavby nebo rozhodnutí o prozatímním užívání ke zkušebnímu provozu příjemce předkládá tato rozhodnutí,
- u nedokončených (rozestavěných) staveb příjemce předloží platné stavební povolení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, a popř. další dokumentaci požadovanou řídicím orgánem (např. projektovou dokumentaci stavby).

5.8.3. POŘÍZENÍ NEMOVITOSTI PROSTŘEDNICTVÍM VYVLASTNĚNÍ

Výdaje na vyvlastnění nemovitosti (tj. pozemku nebo stavby) jsou způsobilé v případě splnění následujících podmínek

- a) vyvlastnění je realizováno na základě pravomocného rozhodnutí o vyvlastnění dle zvláštního zákona,
- b) způsobilým výdajem je nejvýše náhrada stanovená v rozhodnutí o vyvlastnění,
- c) způsobilým výdajem je rovněž náklad stanovený dle zvláštního zákona (tj. náklady na stěhování apod.),
- d) celkové výdaje na pořízení pozemku prostřednictvím vyvlastnění nesmí přesáhnout 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt⁵¹.

U EFRR ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech může řídicí orgán povolit vyšší procentuální sazbu dle bodu d) pro projekty týkající se ochrany životního prostředí⁵².

U ESF není možno spolufinancovat vyvlastnění nemovitosti. Tímto není dotčena možnost podpory vyvlastnění nemovitosti u ESF pomocí křížového financování.

6. ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA ZPŮSOBILOSTI VÝDAJE

Poslední část metodického pokynu pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 upravuje rámcově další důležité pojmy a instituty, které se způsobilostí výdajů a jejich vykazováním souvisejí. Jde o problematiku veřejné podpory, projektů vytvářejících příjmy a finančních nástrojů. Zmíněna je rovněž problematika křížového financování a vyšší moci.

⁵¹ Limit 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu pro pořízení pozemku nebo stavby se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí.

⁵² Viz čl. 69 odst. 3 písm. b) obecného nařízení.

6.1. VEŘEJNÁ PODPORA

Projekty podpořené příspěvkem z ESI fondů nesmí zakládat zakázanou veřejnou podporu. Pakliže ji zakládají, veřejná podpora musí být poskytnuta v souladu s právními předpisy na základě aplikace výjimky ze zákazu veřejné podpory (tzv. povolená veřejná podpora), a nesmí překročit horní meze výše podpory stanovené u dané výjimky.

V případě, že řídicí orgán identifikuje, že se jedná o podporu, která splňuje definiční znaky veřejné podpory, má tato skutečnost dopad na způsobilost výdajů podpořených projektů. A to na výši maximální částky poskytnuté podpory (např. podpora de minimis, prahové hodnoty dle příslušných článků GBER), nebo na věcnou, případně i časovou způsobilost výdajů (např. nutnost dodržení motivačního účinku u GBER) dle pravidel aplikované výjimky umožňující slučitelnost veřejné podpory s vnitřním trhem EU.

V případě kategorií podpory, které musí mít motivační účinek dle čl. 6, odst. 1 až 4 GBER, mohou být výdaje vztahující se k projektu, včetně výdajů na nákup pozemků a přípravné práce, zahrnuty do způsobilých výdajů, pouze pokud byly vynaloženy po podání žádosti o podporu. V případě kategorií podpory, u nichž se dle čl. 6, odst. 5 GBER motivační účinek nevyžaduje, mohou být do způsobilých výdajů zahrnuty i výdaje vztahující se k projektu, které byly vynaloženy před podáním žádosti o podporu.

Metodickou oblast veřejné podpory upravuje zvláštní metodický dokument – **Metodické doporučení pro veřejnou podporu**. Ve vztahu k veřejné podpoře je nutné, aby adresát tohoto metodického pokynu postupoval v souladu platnými předpisy EU a ČR upravujícími oblast veřejné podpory a doporučujeme, aby bylo postupováno v souladu i s tímto metodickým doporučením pro veřejnou podporu.

6.2. PROJEKTY VYTVÁŘEJÍCÍ PŘÍJMY

Vytvoří-li operace v průběhu své implementace čistý příjem,⁵³ který nebyl zohledněn při výpočtu dotace, musí být odečten od způsobilých výdajů nejpozději při závěrečné žádosti o platbu předložené příjemcem (v souladu s čl. 65 odst. 8 obecného nařízení). Pokud pro spolufinancování nejsou způsobilé všechny výdaje, čisté příjmy se alokují na poměrném základě na způsobilou a nezpůsobilou část nákladů.⁵⁴ Čisté příjmy představují příjmy vytvořené projektem po odečtení provozních výdajů souvisejících se vznikem příjmu. V rámci odlišení těchto příjmů od příjmů v působnosti čl. 61 nazýváme tyto příjmy Jiné peněžní příjmy.

Postup určení maximální výše způsobilých výdajů (při zohlednění jiných peněžních příjmů):

$$\text{Max EE} = \text{EC} - \text{NR} = \text{EC} - (\text{R} - \text{OC}) = \text{EC} - \text{R} + \text{OC}$$

⁵³ V případě, že příjemce uzavře smlouvu se třetí stranou (dodavatelem) a tato třetí strana smlouvu poruší, platba z toho vzniklá (smluvní pokuta, penále) není považována za příjem.

⁵⁴ Pokud je např. způsobilých pouze 80 % investičních nákladů, případně na způsobilé výdaje rovněž 80 % čistých příjmů, které se od způsobilých výdajů odečtou.

Max EE.... maximální způsobilé výdaje (po zohlednění jiných peněžních příjmů)
EC..... způsobilé výdaje
NR..... čistý příjem
R..... příjmy
OC..... provozní výdaje mimo způsobilé výdaje (EC)

Pro výpočet čistého příjmu (NR) dle výše uvedeného vzorce platí, že od příjmů (R) není možné odečíst provozní výdaje, které jsou již součástí způsobilých výdajů projektu (EC), neboť by tím v rámci vzorce došlo k duplicitnímu započtení těchto provozních výdajů.

Provozní výdaje, vstupující do výpočtu, musí souviset s projektem, být průkazné a doložitelné, splňovat zásady efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti a nesmějí být v projektu kryty nepřímými náklady či paušální sazbou.

Zároveň platí, že v případě, že provozní výdaje mimo způsobilé výdaje projektu (OC) převyšují příjmy (R), není možné o tento rozdíl navýšit maximální způsobilé výdaje (Max EE).

Čl. 65 odst. 8 obecného nařízení neplatí pro technickou pomoc, finanční nástroje, ceny, operace spadající pod režim veřejné podpory, operace spadající pod čl. 61 obecného nařízení, operace podporované formou jednorázových částek nebo na základě standardní stupnice jednotkových nákladů, operace implementované na základě společného akčního plánu, operace, pro které je výše či sazba podpory definovaná v Příloze 2 nařízení pro EZFRV nebo v nařízení o ENRF s výjimkou operací, u kterých je v nařízení o ENRF přímo odkazováno na čl. 65 odst. 8 Obecného nařízení, nebo operace, jejichž celkové způsobilé náklady nepřesahují 100 000 EUR.

Specifickou oblastí podpory z ESI fondů jsou projekty vytvářející příjmy dle čl. 61 obecného nařízení. Pakliže dojde k naplnění těchto podmínek

1. celkové způsobilé výdaje na projekt přesahují 1 000 000 EUR,
2. nejde o aplikaci výjimky ze zákazu veřejné podpory nebo podporu poskytnutou na finanční nástroj či jejich prostřednictvím,
3. nejde o prostředky Evropského sociálního fondu,
4. nejde o operace podporované formou jednorázových částek nebo na základě standardní stupnice jednotkových nákladů či operace implementované na základě společného akčního plánu, operace, pro které je výše či sazba podpory definovaná v Příloze 2 nařízení pro EZFRV nebo v nařízení o ENRF s výjimkou operací, u kterých je v nařízení o ENRF přímo odkazováno na čl. 65 odst. 8 Obecného nařízení, a
5. projekt zahrnuje investici do infrastruktury, za jejíž používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, prodej nebo pronájem pozemků či budov, staveb či jiné poskytování služeb za úplaty nebo prodej zboží,

aplikuje se speciální úprava postupu stanovení výše podpory z ESI fondů ve smyslu projektu vytvářejícího příjem dle čl. 61 obecného nařízení. V podstatě jde o aplikaci postupu snižujícího výši výdajů, které jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z ESI fondů.

Oblast projektů vytvářejících příjmy je metodicky upravena zvláštním metodickým dokumentem, a to Metodickým doporučením pro projekty vytvářející příjmy. Ten je ve vztahu k Metodickému pokynu pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 dokumentem speciálním – má při konfliktu ustanovení přednost.

6.3. FINANČNÍ NÁSTROJE

Podpora z ESI fondů může být v případě návratné pomoci realizována prostřednictvím tzv. finančních nástrojů. Z hlediska způsobilosti výdajů nepředstavují finanční nástroje výjimku z aplikace obecných pravidel způsobilosti. Pouze v případě časové způsobilosti je nutné rozlišovat mezi tzv. dočasnou a konečnou způsobilostí výdajů.

Ve fázi založení finančního nástroje lze považovat výdaje programu na jejich založení za způsobilé a je možné žádat o jejich proplacení z rozpočtu EU. Při částečném či konečném uzavření programu je však nutné doložit, že výdaje vzniklé převodem prostředků do finančního nástroje byly následně využity pro spolufinancování konkrétních projektů. Pouze výdaje, které byly vyplaceny z finančního nástroje tzv. konečným příjemcům lze považovat za konečně způsobilé. V rámci finančních nástrojů jsou při uzavření programu považovány za způsobilé kromě prostředků převedených/vyčleněných ve prospěch konečných příjemců také náklady na řízení, poplatky za správu finančních nástrojů a prostředky na refinancování stávajících úvěrů (tj. poskytování úvěrů z ESI fondů na refinancování stávajících úvěrů nebo poskytování záruk z ESI fondů za stávající úvěry)⁵⁵. Pro metodickou oblast finančních nástrojů je zpracováno Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014-2020.

6.4. KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Z EFRR a ESF lze vzájemně doplňkovým způsobem a v rámci limitu 10 % finančních prostředků poskytovaných EU na každou prioritní osu programu financovat tu část projektu,

⁵⁵ Z pohledu veřejné podpory refinancování stávajících úvěrů není vyloučeno v případě podpory ve formě záruk za úvěry nebo záruk a úvěrů poskytnutých finančními zprostředkovateli na základě Dočasného rámce za splnění podmínek dle kapitol 3.2 – 3.4 Dočasného rámce. Refinancování je možné při splnění kumulativních podmínek pro způsobilost, jež jsou 1/ záruka financovaná z ESI fondů je poskytnuta za upravený stávající nebo nový úvěr jako nezbytné dočasné opatření k zajištění účinné reakce na krizi veřejného zdraví; 2/ smlouva o záruce umožňující refinancování musí být podepsána nejdříve 1. února 2020 (datum podpisu této smlouvy je počátečním datem pro určení způsobilosti výdajů v souladu s čl. 42 odst. 1 písm. b) obecného nařízení; 3/ finanční nástroje jsou zřízeny podle Dočasného rámce nebo dle nařízení de minimis. Podniky v obtížích, které jsou způsobilé dle Dočasného rámce, jsou způsobilé pro podporu z EFRR (daná výjimka se netýká programu dle pravidel de minimis - to znamená, že výše uvedená výjimka se netýká podpory de minimis ve formě půjček a záruk, kde stále platí čl. 4 odst. 3 písm. a) a odst. 6 Nařízení (EU) č. 1407/2013.); 4/ stávající úvěr nesmí být financován z EU, aby nedošlo k dvojmu financování. Tyto podmínky byly stanoveny v rámci Task force, v rámci které je ČR zastoupena Úřadem vlády (a zástupcem MMR-NOK). Pod její záštitou byla zřízena webová platforma, kam členské státy mohou adresovat dotazy týkající se nařízení CRII a CRII+.

jejíž náklady jsou způsobilé pro poskytnutí podpory z druhého z dvojice těchto fondů, přičemž se na tuto část aplikují vždy všechna pravidla uvedeného druhého z dvojice fondů, a to za předpokladu, že jsou nezbytné k uspokojivému provedení projektu a přímo s ním souvisejí.

Podporu operací zaměřených na řešení migračních výzev způsobených vojenskou agresí Ruské federace lze ze 100 % financovat z EFRR a ESF, a to na základě pravidel platných pro druhý z těchto fondů. Podpora je realizována v rámci specifické prioritní osy daného druhého fondu, která přispívá k jeho odpovídajícím investičním prioritám.

Tyto možnosti nelze použít na programy v rámci cíle Evropská územní spolupráce.⁵⁶

6.5. VYŠŠÍ MOC

Pojem „vyšší moc“ má omezený rozsah a jedná se o situaci, která brání plnění povinnosti. Dle ustálené judikatury Soudního dvora EU je vyšší moc založena na kumulativním naplnění třech podmínek, jež předpokládají existenci okolností:

- které nelze přičítat příjemci,
- které jsou nestandardní a nepředvídatelné a
- kterým nešlo přes řádnou péči příjemce zabránit.

Vnitrostátní orgány, které se na vyšší moc odvolávají, musí prokázat její přímé důsledky pro provádění programu nebo jeho části.

Základním předpokladem pro uplatnění vyšší moci je postup příjemce v souladu s principy 3E (minimalizace takových výdajů) a nemožnost jejich úhrady jiným subjektem nebo z jiných zdrojů (např. z pojištění). Poskytovatel podpory informuje příjemce, že musí evidovat a předložit důkazy prokazující okolnosti, které plnění povinností bránily.

Ze strany poskytovatele podpory je třeba provést pečlivé posouzení případ od případu s ohledem na relevantní okolnosti a platný právní rámec. Zároveň je nezbytné zajistit principy proporcionality, rovného zacházení a transparentnosti.

Při posuzování existence zásahu vyšší moci musí poskytovatel podpory u každého projektu zvážit veškeré možnosti na úpravu podmínek pro poskytnutí podpory uvedené v právním aktu za účelem minimalizace dopadů vyšší moci (např. úprava aktivit projektu, prodloužení doby realizace projektu).

Pokud po pečlivém uvážení daného případu dojde poskytovatel podpory k závěru, že splnění podmínek pro poskytnutí podpory nelze zajistit v důsledku zásahu vyšší moci, nejedná se o nesrovnalost, s výjimkou případů, kdy Generální finanční ředitelství nepromine odvod za

⁵⁶ Viz čl. 98 obecného nařízení.

porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb. z důvodu zásahu vyšší moci či pokud si příjemce v zákonné lhůtě o prominutí odvodu za porušení rozpočtové kázně nepožádá nebo příjemce dotaci nebo její část na výzvu poskytovatele vrátí. Bližší informace jsou uvedeny v Metodickém stanovisku č. 1 k Metodickému pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014-2020. Tímto není dotčena možnost jiných subjektů implementace přezkoumat relevantnost důvodů a naplnění podmínek. Pokud jiný subjekt implementační struktury dojde k závěru, že nejsou podmínky naplněny, může označit daný výdaj jako nezpůsobilý, včetně konstatování, že se jedná o nesrovnalost.

7. DŮSLEDKY NEDODRŽENÍ METODICKÉHO POKYNU

Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 stanovuje pravidla způsobilosti výdajů pro poskytovatele podpory z ESI fondů. Závaznost tohoto základního rámce pravidel pro příjemce podpory je dána prostřednictvím jejich zohlednění v pravidlech způsobilosti konkrétního programu a v podmínkách právního aktu o poskytnutí/převodu podpory. Nerespektování závazného rámce pravidel pro vymezení způsobilých výdajů daných tímto pokynem ze strany poskytovatele podpory znamená významné porušení zásady souladu provádění programu s platnými předpisy. Nedodržení tohoto pokynu tedy s sebou může nést následky v podobě pozastavení certifikace výdajů v daném programu.

Části metodického pokynu, které nemají charakter závazného pravidla pro poskytovatele podpory, jsou pro snadnější identifikaci odlišeny kurzívou. Úprava postupů označených kurzívou jako doporučující je v gesci řídicího orgánu. Odchýlení se od úpravy popsané v doporučující části metodického pokynu není považováno za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem. Případy, kdy poskytovatel postupuje odlišně od doporučujících ustanovení nelze tudíž považovat za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem.

8. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1: Přehled provedených změn dokumentu

Tabulka 2.1: Přehled adresátů metodického pokynu

Tabulka 3.1: Přehled hledisek způsobilosti výdaje